

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .
Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Ciocoismul vine la noi.

De Octavian Goga.

Suntem în fața unui caz nou de veritabil ciocoism, care nu poate fi trecut cu vederea, fără a-l prezenta cetitorilor noștri și fără a-l încondeia după cum se cutrine. E vorba de cea mai proaspătă posnă abătăiosului academician d. Duiliu Zamfirescu, cel mai recent patron și colaborator al ziarului „autorizat” de sub oblăduirea sârmanului nostru comitet național.

Cetitorii sunt cam în curat cu rostul acestui domn, căruia capriciile sorții i-au îngăduit de vre-o trei ani încoace să ia numele Academiei române în deșert. Nu i-au cetit versurile galante, nici cele câteva romanțuri cu interminabilele lor combinații amoroase, dar au avut prilejul să-l cunoască din două discursuri rostite la Academie, în cari neputinciosul cântăreț cu aripile frînte a aruncat o mulțime de injurii la adresa acelor cari se pot ridica în văzduh, și-a bătut joc de țărani și de viața lor umilă, a insultat democrația și s'a răsbobit cu poporanistii, asvârlindu-ne un mănunchiu de trivialități și nouă Ardelenilor. Sunt încă în amintirea cetitorilor urmările acestor pășiri năbădăioase. Știm cu toții, că amândouă discursurile au stârnit un viu desgust în toate sufletele oamenilor echilibrați, că nu s'a găsit un singur condei care să-l apere, că a fost aspru pedepsit mai întâi de domnul Titu Maiorescu, iar dămăzi de răspunsul energie al domnului Iorga. Ne aducem aminte, că pentru o seamă de insulte din bun senin a fost nevoit între alții și subsemnatul să respingă epigramele șugubețe și proza tulburată ce-o tipărea acest apologet al aristocrației. Știți cât haz ne-a făcut delicioasa răsbobire, când, la un moment dat, acest diplomat de fel din simpatieul târgușor Focșani, a tipărit negru pe alb, că se trage din țară împărătească dela craiul Bizanțului Lascarache Zamfirescu, care trona în togă de purpură tivită cu fir în Cornul de aur pe vremea când strămoșii subsemnatului erau țărani cu palme aspre, cari încă nu se desfăcuseră din maimuțe... Poate mai țineți minte și răspunsurile ce i-s'au dat cu prisosință în revistele „Țara noastră” și „Viața românească”, în cari s'a lămurit bine povestea strămoșilor, s'au verificat toate datele minunatului arbore genealogic, s'a accentuat printr'o seamă de considerații critice zestrea sufletească ce ne-a lăzărit cetatea Paleologilor și între altele s'a arătat dragostea excesivă a pesimistului dela Soleni pentru doctrina lui Schopenhauer, pe care l-a copiat din cuvânt în cuvânt, sau — cum am zice noi în limbajul nostru dela munte —, l-a plagiat. Toate acestea sunt de ajuns, ca cetitorii să înțelea-

gă, că ilustrul coborîtor al lui Constantin cel Mare nu are nici un motiv deosebit de-a ne păstra o dulce iubire evanghelică și că în cel mai apropiat timp fericitul vânzător de vinuri trebuia să-și descarce paraponul...

Mărturisim însă, că cu toată așteptarea, n'am fost pregătiți la cel mai proaspăt act de răzbunare, n'am gândit adică, că potrivit vechei zicători, care spune, că cine se ascamănă se adună, avem să-l vedem atât de curînd între colaboratorii „Românului” dela Arad și pe domnul Zamfirescu. Ne-am uitat, păcatele noastre, că toate blazoanele de pe fața pământului sunt într'o intimă înrudire organică, că o seamă dintre autorizații noștri au perfect aceiaș oroare față de „anarchiști”, ca și domnul porfirogenitul dela Focșani și că în accentuarea principiului autorității, ca suprema doctrină fericitoare de neam, credințele acestor nobili seniori urmează cam aceiaș mază. Cum zic, am trecut cu vederea această laudabilă frățietate de idei și sentimente și abia acum ne dăm seama, că atașarea domnului Zamfirescu la ziarul iubitului meu profesor Goldiș e un lucru dela sine înțeles. Facem deci acum euvenita rectificare, asupra căruia ne permitem a atrage atenția maestrului Caragiale, care în judecata asupra activității strănepotului lui Laskaris își ia libertatea de-a prezenta o opinie separată și-a fi mai mult cu noi „anarchiștii”, decât cu gazeta comitetului. Despre Badea Gheorghe Coșbuc nu mai vorbim, fiind cunoscute în cele mai largi cercuri sentimentele sale de desăvârșită simpatie pentru aristocrație în general și în special pentru descendenții de pe malul Bosforului. Domnia sa, se va bucura foarte mult de noul tovarăș, care mai alaltăieri spunea în fața Academiei, că poezia „Noi vrem pământ” e o grămadă de vorbe fără rost, ce ar avea aceiaș potriveală și cu refrenul: „noi vrem postar”... Cum vedeți, satisfacție generală în toate părțile pentru puternicul razim al areopagului nostru, care a câștigat astfel un prilej de nouă întărire. Ce putem face noi, decât să ne resemnăm și duși pe gânduri să murmurăm cuvintele scripturii: *ale tale dintru ale tale!*...

* * *

Și acum să privim în față pe vechiul nostru dușman și să spunem în două vorbe ce doruri îl muncesc. Iată concluzia articolului „Pilde bune” publicat în „Românul” din 29 Iunie a. e.: „Gruparea dela „Tribuna” trebuie neapărat să dispară, deoarece, ca formațiune politică, nu are

nici o valoare, iar ca manifestare literară este neonestă. Cuvânt aspru, dar precis.”

Cum vedeți, afacerea e gravă de tot, domnul e scurt și cuprinzător. În acest stil telegrafic e ținut întreg articolușul, înjghebat din fraze săcădate și nervoase, povățuite de laconismul rigid al stăpânului învățat să împartă porunci. Nu vom pedepsi pe cetitorii noștri, reproducând aici cele câteva vorbe fără nici un relief, prin cari caută să ne convingă despre „patriotismul colectiv al claselor conducătoare” din România. Cărturărirea noastră în mare parte își are normele sale de apreciere în această chestiune și nu simte absolut nici o nevoie de îndrumarea dela Focșani. Ca să se vadă însă în ce fel interpretează acest domn academician, chipurile poet și romancier, teribila strigare de durere a țărănimii oropsite, care a cerut cuvânt în răscoala din 1907, ca să se vadă îngustimea de inimă și de minte a unei nenorocite concepții de clasă, ca să desvălim un colț de patentă mentalitate ciocăiască, voi reproduce aici al treilea argument prin care se ilustrează de cătră mândra porodiță de domn „patriotismul claselor conducătoare din țară”. Ascultați:

„In anul 1907, mâna criminală a unor incendiarî ducea focul din sat în sat, dela o margine a țării la alta. E zadarnic să căutăm cauzele și răspunderile. Efectele 'au fost admirabile. Mă găseam atunci, din întâmplare, în poziție de-a vedea (Admirați stilul academic!) lucrurile de aproape.

Guvernul, care se ducea făcea toate înlesnirile guvernului ce venea. Strînși împrejurul tronului, oamenii noștri politici uitau patimile de partid, spre a salva țara. Erau temeri că soldații, mai cu seamă rezerviștii, se vor uni cu răsculații. În patru zile, generalul Averescu a încorporat rezervele, a mișcat trupele, în așa chip, încât era stăpân pe situație. Această dureroasă împrejurare a dat țării credință în armata sa, în ofițerii destoinici, în soldații ascultători, cari, porniți dela plug, de lângă cei răzvrățiți, redeveneau deodată uncaltă siguranței Statului.

Cred că niciodată nu a clocotit ură mai grozavă în sufletul poporului cult al acestei țări, decât atunci, — ură împotriva mizerabililor cari răsculasera pe țărani orbi, ură împotriva țărănilor, hotărîre absolută și conștientă de a rade cu tunul focarele revoltei, de a extermina pe degegenerații ce atătasera poftete de jos”.

Cinstiți cetitori, vă rog cetiți și recetiți aceste rînduri. Din ele veți înțelege, D-voastră, respectabili preoți și învățători, cari trăiți pe urma unei munci grele o viață de restriști, D-voastră, cari nu vă strîmbați, nu gargarisiți când vorbiți, nu chinuți litera r și v'a ferit Dumnezeu de aristocratecele tonuri nazale, veți înțelege în ce chip judecă un om, pe care soartea l-a săltat până la fotoliul Academiei, revolta milioanele de țărani. Cum vedeți,

din toată involburarea înfricoșată a acestei deslănțuiri de patimi, numitul domn autor de romanțuri, în cari căpitani tratează amor cu nevestele colonelilor, nu culege alt învățământ, decât „ura grozavă în sufletul poporului cult al acestei țări împotriva țărănilor, hotărîrea absolută și conștiință de-a rade cu tunul”... Aceste sunt „efectele admirabile”, din cari vrea D-sa să tragem noi învățătură. În loc de-a ne vorbi de mijloacele prin cari s'ar aduce la o soartă mai omenească mulțimea, care și-a desvilit cu acest prilej furtuna din suflet, în loc de-a accentua cu tărie, că e cîștigul suprem când trebuie rezolvită definitiv problema țărănească în Regat, dacă vrem să asigurăm viitorul țării și s-o ferim de-o catastrofă, în loc de-a urma exemplul adevăratului scriitor Vlahuță, care, pierzându-și avutul în această revoltă, a găsit în scrisul lui accente de jale sinceră pentru masele obijduite, în loc de toate acestea, domnul academician găsește un „efect admirabil” fatala „hotărîre absolută și conștiință de-a rade cu tunul”... Cumpăniți aceste vorbe, cari deschid un ungher în sufletul unei tagme, asemănătoare cu deslănțuirea de ură turanică, care răsună la adresa noastră acolo în parlamentul de pe malul Dunării, deslușiți înrădirea lor vulgară, trimiteți-vă gândurile înapoi în vremile trecutului tulbure și dați-vă seama, cât de înfiorător de real, cât de legitim și cât de firesc e cântecul implacabil, care ține tovărășia românului muntean, când cu boulenii trudiți își ară țarina săracă:

„La crucea de iatagan,
De te-aș prinde cașavane,
Să-ți dau foc la fustane,
Să scape țara de ele,
De rele și de belele”.

* * *

Cât privește sfaturile domnului Zamfirescu de-a nu ne împărți în grupuri și bisericuțe, de-a îndura persecuții și sărăcie, de-a nu ne „răscula împotriva șefilor”,

de-a nu ne teme de închisoare, pe cum și alte îndrumări paterne, ce ne trimit așa grabnic după masă când își bea cafeaua, îl rugăm foarte cuvințios să nu se mai deranjeze și să ne lase în pace. Suntem sătui până în gât de aceste binevoitoare învățături, pe cari ni le trimit cu atâta dărnicie diferiți boieri de viță veche și de lege nouă... Fie încredințați cu toții, că în frământarea noastră judecăm soarta neamului de aci cu acciaș dragoste patriotică și cu cel puțin acciaș competență, că îndurăm și prigoniri și ne ducem și la pușcărie, — dar toate astea le suportăm cu mult mai ușor, dacă suntem lipsiți de aceste grave considerații...

Mai ales domnul Zamfirescu este într-o desăvârșită incompatibilitate față cu orice judecată, care ar privi stările dela noi. Domnia sa este pur și simplu străin de toată viața noastră, de toate manifestările sufletului românesc în Ardeal. Nu cunoaște nimic, nu știe nimic. De aceea judecă fals, și de câte ori i-se abate să zugrăviescă în scris o icoană dela noi ne dă o caricatură. Asta nu numai din lipsă de talent, ci din neînțelegeri. Cum ar și putea fi altfel, când acest scriitor, astăzi în pragul bătrâneții, a privit, ca atâția ciocoi, numai din fereastra vagonului, plaiurile ardelenesti. N'a venit niciodată la noi, nu și-a lipit urechea de coasta Carpaților, să deslușească bătăile inimii unui popor, pe care vrea să-l povățuiască. Ba, ca să fim exacti, trebuie să mărturisim, că odată totuși a venit. A fost în Transilvania *trei zile*, la Săliște și la Poiana Sibiului. E o întregă nostimă să ascuți ce povești spun săliștenii despre vizita acestui călător, care i-a pus pe gânduri cu toaletele ce schimba de trei ori la zi, cu duzinele de ciorapi de mătăasă, cu sticlutele de pomadă și flacoanele de cosmetice, singurele reminiscențe ale acestei expediții de explorație. Va să zică, *trei zile* a fost. Pe urma acestor *trei zile*, în cari, după cum ni-se spune, cel puțin

douăzeci de ore la zi erau angajate pentru somn și toaletă, domnul Zamfirescu socotit în drept a scrie un oribil romanț care ne prezintă oameni și lucruri din Ardeal, firește văzute strîmb și caraghios, ca în ciobul unei oglinzi de bilciu. Tot în timpul acestei excursiuni, Domnia sa și-a constituit în judecătorul tuturor stărilor sociale, literare și politice dela noi...

Dar și fără această incompetență îndrăzneț agramat, coborîtorul Bizanțului, nu e în drept a risca nici o părere supra noastră, care ar putea purcede din o intuiție artistică, și din indemnul talant al unei legături de suflet, sau de sînge de noi. Domnia sa nu are nimic din toate acestea. Prin judecățile, ce le-a rostit în multe rînduri, a dovedit mai pe sus de orice îndoială, că nu are nici în clin nici în mănecă cu nici una din însușirile acestui popor. Cade atât de grozav de departe de tot felul nostru de-a fi, încât am putea susține, că aici nu mai avem a face deosebiri de o concepție de clasă, ci de o prăpastie unor evidente deosebiri de rașină. Stați și judecați, de pildă, numai reacția narismul, care îndrumă toate atitudinile acestui proprietar față de țărănime și gândiți-vă la liberalismul generos al cărturarului ardelen luminat, care prin tot rostul lui e propagatorul celei mai avansate democrații, asemănați credințele literare ale acestui autor, care și-a făcut un principiu din cerșă și prețul pentru țaran, cu dragostea caldă a cutărui scriitor ardelen pentru ciobanii munților noștri și duceți oricât de departe această analiză. Veți vedea, că tot mult ni-se despart cărările de mentalitate pomenitului domn, pentru care Coșbuc e un biet colăcar de duzină, iar Agârbiceanu un sas. Și e firesc să nu ne potrivim, fiindcă noi nu ne tragem din Fanar și fiindcă în vinele noastre curge sîngele sănătos și proaspăt al strămoșilor dela plug, de cari noi suntem legați cu toate fibrele sufletului...

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Un vis simbolic.

De D. Anghel.

Astă noapte, m'am trezit brusc din somn. Un vis straniu, mă purtase pe tărîmuri, pe cari nici nu le-am văzut, nici nu m'am încercat să le bănuiesc nici odată.

În rama ferestrelor cerul se decolora peste arborii mari și o singură stea mai lucea stăruitoare, departe, peste coperișuri, în afundul nemărginirii.

Natura reală mi-se părea străină; arborii nu erau așa în visul meu, nici cerul nu era așa, nici fața mea pe care mi-o răsfrîngea oglinda în orele acestea târzii, de noapte. Un ciripit însă, căuta să mă cheme la realitate, o păsăruică îngăima, undeva, sfios, o chemare, la care nu răspundea nimenea. Un vânt apoi a trecut și a împrăștiat mircasma grea a toilor. Am lăsat deschis larg fereastra, încercând să adorm și să rochem visul meu, și visul, chemat de voința mea, și-a reluat firul.

Ținând o oglindă rotundă în mână, se făcea că descindeam lespezile de peatră ale casei noastre străvechi, și un zâmbet ciudat îmi lumina fața. O dușmănie contra ordinii firești a lucrurilor, ferba în sufletul meu. Monotonia aceluiași decoruri, pe care le înălțase anii și mi-le impusese o voință care nu era a mea, mă revoltau. Înșiruirea lineară a plopilor ce se îndrumau veșnic spre poartă, fără a putea trece niciodată dincolo de ea,

mă chinua par'că. Înălții duzi din fundul grădinei, ce stăteau de atâta vreme ca două sentinele, privind departe, spre șesuri, fără să vadă nimic nou venind, își tremurau frunzișul, de bucurie, văzându-mă.

Și eu, pășeam cu oglinda mea, ca un dușman al nemișcatelor forme și mă bucuram, știind că nu putea să schimbe fața naturii și că voi putea pași printre arbori și flori, ca un desrobitor.

Albă, luna se ridicase, căutând să furișeze o rază în oglinda mea, dar eu o țineam strînsă la pept, ferită de lumini, până ce am ajuns pe înaltul unei movile, din vârful căreia se vedeau zările.

Și nu știu cum, atunci am ridicat-o sus, cu amândouă mâinile și am întins-o spre șiragul nemișcatilor plopi. Fulgerătoare, o rază a trecut și apa moartă și verde a oglinzii, s'a aprins de odată ca un ochi luminos în care trece un straniu gând. Și cât ai clipi, treziți din nemișcarea lor seculară, mari și greoi, uriașii plopi au prins să murmure, mișcându-și argintul din creștete, și fantomatici au pornit-o spre poarta închisă. Ca de un vânt puternic, canaturile s'au sguđuit și s'au dat într-o parte, de perete, lăsând întâiul plop să pășească. Și după întâiul, înșiruirea uriașilor a urmat, chemați de oglinda mea. Într-o veselie tremurată de foi, unul după altul înaintau desrobiți de farmecul meu, și apoi se așezară roată împrejurul unui derviș-tourneur ce și oșise din minți.

Gol rămăsese locul în urma lor, schimbând priveliștea obișnuită și grădina acum părea ca o față cunoscută din care ai fi ciuntit ceva.

Tăcut apoi, am întins ochiul meu făcător de minuni, prințând în rotundul ei imagina case-

lor, și întorcînd-o cu fața spre șes și cu dosul spre grădină.

Și iată că ferestile casei străvechi, ca niște ochi sătui de a fi privit de atâția ani aceiași copaci și aceleași straturi cu flori, s'au luminat și ele sub vechea streșină, pîrînd a privi lung și avid, noua priveliște a șesului luminat de lună.

Și ridicîndu-mi ochii după isprava aceasta și văzînd duzii din fundul grădinei ce stăteau de atâta vreme ca după sentinele, mi-am întins oglinda și cătră dăușii, schimbîndu-l pe unul în locul celuilalt.

Și apoi stînd locului, de pe înaltul movilei, am privit cu mulțămire la cele ce le făcusem.

Albă, luna se ridicase și ca și privea mirată, ea care vede de atâta vreme toate și nu putea par'că să se armonizeze cu peisajul acesta neobișnuit. Părea o podoabă animată, așa, într-o doară, de cineva fără gust și fără simțămînt artistic. Se vedea că de colo că și dădea seamă o eșise din convenționalul lucrurilor existente și indignată par'că de fapta mea ne bună, își trase un nor peste față și se acoperi, și așa întunecă peisajul rămase și mai straniu.

Eu însă simțeam frumosul și așa, și mă gândeam ce surprinși or să rămîie vecinii a doua zi, când s'or deștepta și vor vedea toate acestea. Schimbam ordinea firească și mă bucuram de puterea mea, eram fericit ca un copil, și prețuind multa nouitate ce puteam s'o aduc, mi-am acoperit frumusețea ochiului luminat al oglinzii făcătoare de minuni, am strîns-o la piept, și am pornit singur în lume, ca s'o izbăvesc de urit și s'o fac să mă vadă și altfel lucrurile, de cum le apucase din străbuni...

lui și pe cari Domnia sa i-a botezat mai-muțe.

De aceia respingem orice sfat din partea domnului Zamfirescu și în fața ciocoismului temerar, cu care pune la încercare a suta oară răbdarea noastră, numindu-ne fără vină și fără dovadă *neonești*, îi declarăm, că de câte ori își va ridica glasul în acest fel îi vom răspunde ca acum „aspru dar precis”. Il asigurăm, că cu toată origina noastră pierdută în noaptea vremilor, avem liniștea de-a ne folosi de *orice armă*, când e vorba de-a ne apăra cinstea. În sfârșit, trebuie să punem capăt odată acestor insulte, cari nu mai vor să conțină și să apărăm patrimoniul sufleteș al publicului nostru de ravagiile ciocoismului, care acum vrea să treacă granița spre noi. Cetitorii noștri știu cu cât calm am judecat lucrurile și în cele mai critice momente, vor găsi deci cu totul îndreptățit de astădată și tonul categoric al acestor rinduri, dându-și seama, că orice răspuns e la fel cu întrebarea.

*
* * *

Și acum ar trebui să urmeze o lungă moliță de deslegare a confrăților noștri, cari sub eticheta comitetului național își desfășoară zilnic exercițiile de stil și cari cred, că li-e îngăduit orice mijloc pentru a jigni pe cineva... Ar trebui, dar vedeți, povestea ar fi cam lungă, cam ingrată și s'ar asemăna prea mult cu încercarea zadarnică de-a spăla pe harap... De astădată treacă delaminate acest pahar...

Atâta doar pot spune, că fără să vreau, mise oprește gândul la figura luminoasă a maestrului Caragiale și mă încearcă câteva clipe amărăciunea sorții, care înfrumăză atât de capricios legămintele omeștii... Pare că-l văd pe pururi tânărul nostru magistr, acolo în splendida singurătate a odăiții dela marginea Berlinului, cum mișcă din cap, cum strânge

Dar când m'am trezit din vis, misteriosul meu talisman nu mai era nicăiri, fereastra mea mă arăta tot spre același orizont, spre care priveau ochii mei în fiecare dimineață, și eu tot același eram, pe care îl știu de mult și pe care nu-l pot scăpa de realitatea lucrurilor existente.

Viața.

Către L. D.

Cum trece de repede viața!
Mai repede trece iubirea, —
Ești tânăr și toată simțirea
Cuvată, suavă ca firea,
Acuma e tristă ca ceața...
Cum trece de repede viața!

Te chiamă trecutul, el plânge,
Și vrea să rămâi doar o clipă,
Dar viața nu știe, ea țipă
Și bate mereu din aripă
Și dorul, sărmanul! îl frînge;
Te chiamă trecutul, el plânge.

Doar viața aleargă nebună
Și spulberă visele tale.
Iubirea îți ese în cale,
„Oprește”, îți spune cu jale,
Dar viața te suflă furtună
Și-aleargă, aleargă nebună!

Te lupți și te zbați, e zadarnic,
Spus-ai la poarta umbrită,
Adio! o viață trudită,
Și moartea se naltă cernită,
Pământu-ți suride amaric:
Nebune, te lupți: — e zadarnic.

Alexandru T. Stamatiad.

din buze, potrivit și ochelarii: — „Atâta a mai lipsit... A venit și Duiliu”...

Nene Iancule, nene Iancule, de-acu s'a isprăvit cu gluma, ai ajuns alături cu nepot de împărați, ia seama cum vorbești, să nu dai greș... Aruncă-ți în foc paginile jalnice din „1907”, să nu le găsească boierul „cult”, că te „rade cu tunul”...

Zile critice în politica noastră. Cu cât se apropie mai mult ziua de 18 August, ziua până la care — după informațiile unui ziar din capitală — se va pune capăt obstrucției, cu atât mai dese sunt combinațiile ce se țese în cereurile politice. Ce-i drept, ministrul-președinte contele Khuen-Héderváry a grăbit să declare unui redactor că „programul său nu e legat de zile și datele nu-l pot influența”, — dar totuși se pare că luna lui August va fi critică pentru guvern.

În deosebi presa vieneză se ocupă pe larg cu situația critică a guvernului și prooroceste un compromis între guvern și opoziție sau izbânda obstrucției.

Ziarul „Zeit” spune că la audiența recentă a ministrului Hazay la Ischl a fost chiar vorba despre acest compromis „pentru că interesele Coroanei, ale armatei și ale guvernului unguresc să se pună capăt obstrucției tehnice, ca să poată începe disconțința reformelor militare”. Dacă acest compromis nu se poate obține pe cale pașnică — scrie „Zeit” — trebuie să urmeze revizuirea regulamentului intern al camerei sau *disolvarea parlamentului*... Obstrucția există și constituie o nouă criză gravă pentru Ungaria. În afară de aceasta, Khuen-Héderváry să înfrîngă obstrucția cu lozincă marelui Andrássy „Auslaufen lassen”, pildele din trecut au dovedit că în cele din urmă întotdeauna învinge obstrucția.

În legătură cu acest articol al lui „Zeit” trebuie să mai înregistrăm și un alt articol publicat într'un ziar din Budapesta, în care se spune că ministrului de finanțe Lukács, înainte de a pleca în concediu, i-s'a cerut din Viena un raport amănunțit despre situația politică.

Scandal și bătăi în cameră. Ședința de azi a Camerei a oferit privitorilor de pe galerie spectacolul unei încăierări de cărciumă.

La începutul ședinței a avut loc iarăși o votare nominală, după care au urmat două cuvântări asupra proiectelor militare: una a kossuthistului Bernát, alta a lui Okolicsányi. Acest din urmă, cu toate că face parte din gruparea așa zisilor kossuthiști în afară de partid, a stărunit, spre uimirea opoziției, pentru adoptarea proiectelor. Fără îndoială că a fost secundat de cele mai violente întreruperi și desaprobări. Atmosfera se făcuse condescendentă și se aștepta din clipă în clipă vre-o erupție din vre-o parte. Spre bucuria galeriei, erupția nici n'a întârziat mult.

Deputatul Pál Endre, guvernamental, văzând anume trudnicele silinți ale deputatului kossuthist Pozsgay Miklós de-a spori gălăgia, i-a strigat cuvintele:

— Ești o scuipătoare! (Vedeți, iubii cititori cum prinde pilda autorizațiilor noștri. N. R.)

— Apropie-te dacă ai curaj, că te scuip între ochi! — i-a ripostat vajnicul Pozsgay, care a ținut să-și afirme și de data asta calitatea de birjar neaș.

Pál Endre: Ești un porc și un mizerabil!

La gingășiile astea, Pozsgay a sărit ca un du-lău rănit și s'a repezit cu pumnii încheștați asupra lui Pál.

Acesta voind să-l prevină, izbi cu toată puterea spre fața lui Pozsgay. Loviturile însă au fost prinse de deputați și astfel scandalul n'a putut degenera în tăvălelele patriotice.

Un sgomot enorm frământa incinta și președintele a fost nevoit să suspendeze ședința.

După redeschiderea ședinței președintele, Navay, a infierat purtarea celor doi beligranți și a propus să fie îndrumați la comisia de imunitate, — ceea ce Camera a încuviințat.

În cursul încăierării majordonul Camerii, Angyal, s'a apropiat de loja ziariștilor, făcându-i răspunzători pentru scandal și atribuindu-le că ei ar fi atârnat pe cei încăierăți, ziariștii au protestat cu demnitate.

Deputații Huszár, Lovász și Polónyi au luat apărarea ziariștilor, protestând împotriva procedurii arătate de majordom. Probabil, mâine ziariștii vor primi reparație chiar din seamul prezidial.

Astă-seară raportorii parlamentari țin o ședință pentru ca să stabilească o atitudine solidară în presă.

Faimosul parlamentarism unguresc a avut deci azi iarăși o zi memorabilă care-i face fală și cinste.

Trupa Bârsan arestată.

— Un nou atentat la cultura noastră. —

Am anunțat și noi că d. și dna Bârsan vor merge la Sângeorgiul românesc să dea două reprezentanții teatrale. Ne-am ocupat de mai multe ori în coaloanele acestui ziar de importantul turneu al soților Bârsan, cari de vre-o câți-va ani săvârșesc la noi o operă culturală de mare valoare. Ei sunt doar singurii noștri actori de profesie, cari înzestrați fiind și cu remarcabile talente de teatru, cutreeră micile noastre centre, răspândind frumsețea cuvântului românesc, deplin conștienți de înalta misiune națională ce trebuie să o aibă mica și modesta noastră scenă. Soții Bârsan în fiecare vară au venit la noi, însuflețiți și neobosiți, jucând în săli scunde, pe scene improvizate pe butoaie de bere, inspirând însă cel mai desăvârșit respect față de arta lor românească aleasă.

Era imposibil ca frumoasele nizuinte naționale ale artiștilor noștri să nu fie înscrise în cartea neagră a paznicilor ideii de stat maghiar. Se putea ca numele aceste să nu fie trecute la condică, tocmai fiindcă de ele este legată cea mai serioasă încercare de a ni-se da un teatru ridicat la nivelul artei adevărate? Noi nu ne îndoiam despre aceasta. Cunoaștem mentalitatea stăpânilor noștri, străjerii crunți la poarta civilizației, pe care nu o lasă să intre nici în sufletele noastre, nici să se lege de ei. Ne așteptam în orice moment să se interzică continuarea turneelor soților Bârsan. Nu ne așteptam însă, ca autoritățile noastre, cari au dat, ce e drept, adeseori semne de o întunecată barbarie, să procedeze într'un mod atât de brutal față de artiștii noștri iubiți, cari la 1 August au fost deținuți la Dorna și escortați la Bistrița cu jandarmii, între sulite, ca niște hoți de rând. Aceasta întrece orice margini ale cuviinței. Faptul acesta care denotă cea mai murdară interpretare a atribuțiilor puterii, trece peste obiceiurile noastre experiențe în privința aceasta. Știam că la alegeri poți fi străpuns de slugoi tâmpiți ai guvernului, știam că poți să fi împușcat pentru manifestarea sentimentelor tale naționale și intrase în obiceiul nostru de a nu ne mai impresiona înfundarea temnițelor de cătră purtate cinstiți ai condeiului românesc. Nu drăgneam însă nici să ne imaginăm că putea să fie legați în fiare și slujitori ai artei nobile, li-terul de adevărat război electoral.

Iată, că s'a... spre desăvârșit... deochiarer...

poate mai bine pe față toată dușmănia oarbă ce o poartă culturei noastre. Noul atentat la cultura noastră îl denunțăm publicului nostru, care va câștiga prin el un nou prilej de îndârjire împotriva asupritorilor noștri nesăbuiți. Totodată facem apel la conducătorii Societății noastre de teatru să nu întârzie de a rezolvi odată definitiv chestia trupei noastre teatrale. Cazuri ca cel dela Orade și al dlui Bârsan ne impune în mod imperios aceasta.

Înainte de a da cuvânt corespondentului nostru, ținem să amintim că, atât domnul cât și doamna Bârsan, sunt cetățeni ungari și că prin urmare actul jandarmăriei din Rodna este pe cât de brutal, pe atât de ilegal.

Iată ce ne scrie corespondentul nostru:

Sângeorgiul-român, 1 August 1911.

În turneul său de apostolie culturală artistul nostru Zaharie Bârsan, împreună cu doamna și cu dsoara M. Brasoveanu a venit ca și într'alți ani la băile dela Sângeorgiul-românească.

Sângeorgiul-românească e așezat în nord-estul Ardealului lângă drumul ce duce prin pasul Rodnei în Bucovina. Comună mare românească cu băi de un efect admirabil, cercetate de Români, jidan și câțiva țărani sași.

Zaharie Bârsan a plănuțit două reprezentații teatrale, una în 2 și una în 3 August. S'au făcut și afișele, dar s'a înștiințat administrația, aceasta n'a voit să dea permisiune decât pentru o reprezentațiune, nu pe una din zilele hotărâte, ci numai pe 31 Iulie, și aceasta numai după vreo trei alergări pe la pretorele Hodzsa din Rodna.

Reprezentațiunea teatrală a succes ca și într' alte locuri. S'a jucat: „Ursul” și „Linistea casei” două comedii, iar la urmă d. și dna Bârsan au declamat poemul epic: „Carmen saeculare” de Anghel și Iosif.

Nu voiesc să apreciez succesul artiștilor noștri, las aceasta celor mai competenți.

Azi în 1 August trupa Bârsan a plecat prin pasul Rodnei spre Vatra Dorna în Bucovina, unde încă s'a proiectat să țină mai multe reprezentațiuni.

Ajunșând în Rodna d. și dna Bârsan, precum și dsoara Brașoveanu, sora dnei Bârsan au fost deținuți de jandarmi cari încă azi îi exorcetează la Bistrița pe motiv că poemul „Carmen saeculare” cuprinde agitație, și prin declamarea lui artiștii noștri au primejduit existența statului unitar maghiar.

Notez, că la reprezentație au fost numai români, denunțul l-a făcut notarul român din Sângeorgiul-românească.

Ecoul din Bihor.

Pentru ilustrarea mâhnirii ce a stârnit în Bihor atitudinea aderenților consistorului față de Mangra, publicăm șirele dela vale, scrise de un inflăcărat român bihorean:

„Iarăși o seamă de oameni au căzut jertfă vorbelor ispitoare ale lui Magra.

„Ei bine! Oare din sbuciumările și nevoia zilelor în cari trăim nu V'ați putut convinge de necinstea lui Mangra? A trebuit ca și Dv. să Vă lăsați ademeniți de vorbele dulci și promițătoare ale trădătorului. Cu tot dinadinsul a-ți voit să-l ștergeți de tina ce i-a umplut reverenda și pe care nu o va putea spăla nici Dunărea cu toate surorile ei! V'ați călcat în picioare ce are Românul mai scump, v'ați călcat cinstea de Român!

„N'are Mangra destui argați ca Regman et & care să-l slujească în tot locul?

„Sărmane brăuri!!! unde ați ajuns!? Stăpânii voștri v'au băgat în abizul vlin cu cele mai mari... păcate, de unde nu mai e scăpare nici întoarcere!... Vă veți prăpădi dimoreună cu cei cari vă poartă, înădușiti fiind de reața și scârba ce v'o aruncă un popor întreg și necăjit! Și numai răsunarea dreptilor să nu Vă ajungă, căci atunci nu numai că veți pieri, dar și amintirea voastră se va șterge pentru totdeauna din alfabetul poporului românesc! —!

r. M. r.

Cursurile de vară din Vălenii de Munte.

Istoria Românilor după scrisori contiporane.

De N. Iorga.

Văleni, 15 Iulie v.

După moartea lui Mihai Viteazul istoria românească intră într'o epocă de scăderi politice, căci nu se ivește nici o personalitate mai marcantă și nici o energie de fier, ca a lui. Pe urma lui a rămas însă o tradiție politică și un partid creștin — stăpânit de două curente — progresist și conservator, care avea să dea mult de lucru Turcilor, și cu toate că acest partid nu se putea debarasa cu desăvârșire de dependența turcească, vechea legătură de rob și stăpân a fost ruptă cu desăvârșire și Români intră iarăș în șirul popoarelor din istoria lumii.

Că s'a ivit pe la începutul veacului al șaisprezecelea o personalitate ca aceea a lui Mihai Viteazul, faptul e de atribuit însușirilor lui firești extraordinare și împrejurărilor între cari a intrat în scaun. După moartea lui însă s'a întins o liniște de mormânt asupra vieții sbuciumate a acestui domn destoinic, care stăpânise o vreme toată suflarea românească. Nimeni nu și mai aduce aminte de el; cronicile nu-i pomenesc numele, nici faptele lui vitejești n'au fost apreciate și nici nu le-a cântat nimeni, nici numele lui nu e întretășut în poezia populară. Tot ce-i mai pomenesc numele după moarte, e scrisoarea plină de infamie a lui Vodă Irimia.

Cu sultanul Murad începe pentru tributarii români o viață mai liniștită, căci împăratul își îndreaptă privirea mai mult spre Asia mică unde poartă războaie pentru stăpânire cu neamurile de aici. Curentul rupt în două, din Moldova și Muntenia, era însă păgubitor căci distrugea țara — în așteptarea binevoitorului gest din care să se înțeleagă ce va fi vrînd împăratul din Viena pentru Muntenia, și regele polon pentru Moldova de unde venise Simion Movilă fratele lui Ieremia. Aceasta este vremea în care țărănimia se stoare și se frământă, pierzându și încrederea în sine, fără să și-o mai poată recăștiga nici astăzi.

După Mihai Viteazul Turcii vroiau să pună în scaun pe Mihnea Turcul, care nu era el tocmai om așa de rău, după cum vom vedea mai încolo, căci moare între boerii din două țări și e îngropat la Hârlău. Boerii munteni și partidul creștinesc însă, de care am vorbit mai sus, vroiau să și aibă ei domnul lor și isbutese să ridice în scaun — chiar după moartea lui Mihai, pe Radu Șerban, scoborîtor din cea mai veche familie domnească a Țării românești și după mamă înrudit cu basarabeni, din care cauză la urcarea pe tron își ia numele de Basarab. Trăia în bune legături cu împăratul Vienei și chiar ardelenii generalului Basta veniseră într'un rînd în Țara românească ca să-i dea ajutor contra Hanului tătarese aducînd pe Simion Moghilă cu scopul de a l pune pe el în scaun și să alunge pe domnul cel iubit și căruia i-se cădea domnia ca celui mai viteaz dintre boieri. Aceasta a fost cea dintâi biruință a lui. Lupta s'a dat pe valea Teleajenului între Teișani și Ogretin, unde oștile românești și cele ardeleni se închiseră între largi șanțuri de pământ — după tactica apuseană — cu poruncă din partea lui Basta ca să nu se dea o luptă contra năvălitorilor și de unde oștile priveau nepăsătoare la opintirile tătarești. Unul dintre Buzzești — conducătorul țărănimiei care nu voia să creadă lumea că Românilor li-i teamă să dea lupta, cuprins de neastâmpăr a ieșit dintre șanțuri și se isbi vitejește cu însuși cumnatul Hanului și-l răpune, dar moare și el de o rană primită în obraz. Tătarii fură după aceea de trei ori respinși după aceea o apucară în josul Dunării, ducînd cu ei și pe Simion care mai târziu a fost răscumpărat de frate-său.

După această luptă scrie împăratului despre înfrîngerea Tatarilor cerîndu-i ajutor de teamă să nu fie atacat din nou. Scrisoarea aceasta e caracterizată prin dragostea ce poartă țării lui istovite și mila Domnului „față de săracii lui supuși” 23 Octomvre 1603, dată în Târgoviște.

A doua biruință a lui Șerban Vodă a fost contra răsculatului nemeș Moise Székely care reușise să isgonască pe nemți din Ardeal și cu ajutorul săcuilor și o Seamă de Sârbi și de Tătari, în

frunte cu pașa dela Timișoara, visa acum la stăpânire. Domnul muntean — credincios împăratului — își desfășură steagurile și trece în Ardeal în Iulie 1603 prin strămoșul Rucărului, ca să-i dea ajutor. Cei opt mii de pedestrași ai lui Șerban zdrobesc oastea răsculaților pe șesul dintre Vulcan și Rîșnov, iar în luptă cade însuș Moise Székely și capul lui desprins de trup e bătut în cuc pe zidurile Brașovului în hula poporului care găsea într'insul răsunarea dreaptă pentru mișelia cu care fusese răpus Mihai Viteazul.

Serie apoi o scrisoare împăratului pe care l ajută, și-i cere sprijinul rugându l să păstreze pentru el aceeaș bunăvoință ca și pentru Mihai Viteazul. Vom vedea mai jos că împăratul îi și împlinește rugămintea — și în vreme ce Mihai a fost omorît mișelește din porunca lui Basta, omul împăratului, pe Șerban îl lasă el însuș să moară de foame.

Cu opt ani în urmă, după lupta cu Székely, în Ardeal domnea Gabriel Batory, om ambițios și nestatornic, care visa scaunul Țării Românești și al Moldovei. Și năvăli cu oaste în Țara Românească, prădînd și omorînd tot ce-i cădea în cale. Domnul muntean fu silit să fugă de grabă în Moldova unde pe vremea aceea domnia Constantin Movilă, după ce reușise să răpue pe Mihailă, ginerele lui Radu. Aci voivodul muntean fu bine primit și ajutat de oaste moldoveană, compusă și din câteva trupe de Poloni și de Cazaci.

În vremea asta Gabriel Batory fusese isgonit de Turci din Țara Românească unde nu se sfîșie să prade și mănăstirile și acum aștepta la granița Ardealului. Cu oastea adunată în Moldova, Radu trecu în Țara Românească ca să-l răsbune asupra cutropitorului. Trecătoarele hotarului erau ocupate, dar domnul găsește poteci ascunse și le veste pe neașteptate straja hotarului nimicînd-o, afară de un singur om care duce știrca lui Gabriel. „Craiul” aștepta oastea munteană pe aproape de Sân-Petru, dar Șerban Vodă întârzie la drum odihnindu și oastea. După o așteptare de câteva ceasuri cele două tabere se lovără și rîndurile muntene fură respinse până la Moara de hărtie din marginea Brașovului, unde rîndurile de ale oastei lui Șerban se reuleseră și zdrobiră avântul vrăjmașului care o rupse cel întâi la fugă, petrecut din urmă de Săcuii cari își asvârleau armele ca să fie mai sprinteni. Toată pedestrima „craiului” a fost distrusă, încât ziua următoare când Domnul muntean și suita a plecat la Sân-Petru să vadă poziția de bătaie a dușmanului, abea putea trece peste miile de morți cari îl împedecau în cale.

Dar în vreme ce Radu Șerban se războia dincolo de hotare, în Țara Românească năvăliseră Turcii aducînd cu ei pe Radu Mihnea ca să pună în scaun și învingătorul trebuia să fugă în Moldova la prietenul său Constantin Movilă, a ajutorul căruia — împreună cu doamna și fetele — pribegește în Austria, așteptînd zadarnic ajutorul împăratului pentru a și redobîndi țara. De aici nu s'a mai întors și tînja dintr'o mică pensie a împăratului care nici îl lăsa să piară, nici îl ajuta să trăiască. Țara însă n'a uitat pe domnul ei Vodă Șerban, și ni-s'a păstrat o scrisoare a „toți boierii din țară” cu datul de 29 Aprilie, Târgoviște, în care îl asigură de dragostea și alipirea lor, în nădejde că va veni cu ajutor împărătesc, să scape țara de Turci și de sluga lor Radu Mihnea.

În 28 Februar 1620 Domnul muntean, istorit de dorul după moșie și furtuna războaielor, se stînge în Viena împrejmuit de câțiva prieteni, după ce dictează diacului testamentul. Trupul ia fost îngropat spre veșnică odihnă și eu convenit cinste, în biserica sfântului Ștefan din Viena familia l-a adus mai târziu la mănăstirea Comana zidită de el și peste mormântul lui, împărțit cu Vodă Părașcu, ginerele său și fiul lui Mihai, e aruncată o piatră cu inscripția ce se păstrează și azi în Muzeul din București.

Pentru vremea câtă a trăit în Viena, au rămas dela el și trei scrisori dintre cari una e corlorit politic.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o obolscală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace el anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad

† Dr. Gheorghe Stoian.

— Moartea unui „om de omenie.” —

Fiul telegrafic în loc de dangătul duios, lumbur, al clopotelor din „Poarta Branului”, ne-a adus jalnica veste că unul din cei aleși ai noștri, un fiu rar și vrednic al neamului, medicul Dr. Gheorghe Stoian cu ziua de 28 Iulie a trecut la cele eterne.

Sărmanul Gheorghe!...

L-am văzut mai ieri vesel ca întotdeauna iar azi stăm înmărmuriți de vestea prea timpurie a morții lui. Un murmur de suspine, un riu de lacrimi vor vărsa mormântu-i proaspăt.

Sunt abia trei luni de când prin intrigi și ticăloșia unor aduși de vânturi și prin nepăsarea mamelușilor dela Năsăud a fost silit să părăsească pe iubiții săi țărani de pe valea înfloritoare a Ilvei mari, mutându-se ca medic în satul său natal. Vor rămânea etern neșterse în sufletele acelor cari au fost de față la scenele mișcătoare cari s-au petrecut cu ocazia plecării lui.

Femei cu părul despletit ca la o înmormântare, moșnegi încărungiți cu lacrimi în ochi și copii, cari abia știau să îngâne câteva cuvinte, se rugau ca unui Crist să nu-i părăsească, să mai rămână în mijlocul lor. Dar de geaba!...

Suspendat de nenumerate ori din cauza purtării sale românești, pedepsit cu bani grei pentru rivna fără seamăn de a scoate candidat național la Năsăud, batjocorit de unii membri ai clubului comitatens român, rămas singur între oameni străini, „Wunderdoctorul”, cum cu drept l-au poreclit dela Huedin până la Coșna Bucovinei, s-a hotărât să plece.

A spus însă la despărțire că nu o să uite nici când momentele petrecute în Ilva-mare și că în clipe de restriște și șovăire, țaranul de pe valea Ilvei, cu sufletu-i cristalin, caracterul integru și cu o iubire de neam fără seamăn, o să-i fie de pildă și îmbold pentru de a cugeta, simți și lucra româneste.

Bolnavii? Nu cred să fie vre-un medic, cu atât mai puțin medic român, care să și fi câștigat o popularitate așa mare ca regretatul Dr. Gheorghe Stoian. Ilva-mare a fost o meca, iar „Wunderdoctorul” un adevărat salvator. Bolnavii din jurul Banfi-huedinului treceau cu dispreț clinicile Clujului. Bucovinenii dela Vatra Dornei urcau cu anevoie pe un drum rău și periculos Carpații spre a afla lecuirea la Ilva-mare. Inzestrat cu cunoștințe profunde de medicină, diagnostic rar, iude de dreptate, român cinstit și frate în orice împrejurări cu țaranul — iată calitățile nobile, cari l-au ridicat deasupra tuturor medicilor din cinci comitate și l-au făcut atât de popular.

Pe cei greu bolnavi, veniți de departe, îi reținea în o casă — spital — până la deplina însănătoșire. În orele libere îi distra cu fel de fel de glume, basme și noutăți, așa că cu toții se simțeau mai bine, mai ușurați de boala ce-i rodea. Prezența lui în mijlocul sărmanilor suferinzi, era cel mai bun balsam vindecător. Fața lor palidă ca ceara se îmbujora când el se apropia de ei. Glasurile lor slăbite prindeau putere când le spunea că nu peste mult vor părăsi spitalul.

Așa a fost fie ertatul medic Dr. Gheorghe Stoian.

Pentru un simplu muritor ar fi de ajuns marea ce-a prestat-o în cadrele chemării sale. Dar sufletul nobil al Dr.-ului Gheorghe Stoian a fost înnumărat nu numai cu aceste calități înalțătoare, ci și cu dorul pentru progresul țaranului român și cu simțământul naționalismului adevărat. Ca nici unul în comitat, deși nu era cătador prin cluburi și comitete a luat parte activă la toate mișcărilor culturale, sociale și politice, a sărit în ajutorul țaranului cu fapta și cu vorba și străin, în un cerc cu clasa intelectuală democratizată politicește, a luat lupta alături de tinerimea conștie de chemarea ei contra „Cio-măniș”-ului crotopitor. În mod volnic și mișcătoresc a fost oprit să și continue opera începută între oameni și credință străină. Durere, noi l-am pierdut, dar îi vom fi pururea recunoscători că ne-a lăsat sămânța de iubire și simțire românească pe valea Someșului.

Ne-am despărțit în speranța că o să-l revedem energic și voios, nu peste multă vreme în mijlocul nostru bucurându-se de încoronarea operei sale începute.

N'am avut norocul!...

Cadavrul rece zace acum închis în negrul mormânt, dar faptele și idealul vieții sale vor rămânea etern neșterse în sufletul oamenilor cinstiți din Nord-ostul Transilvaniei. S.

Primul Congres Universal al Raselor.

Chestiunea evreiască. — Chestiunea Negrilor. — Drepturile internaționale. — Suferințele Finlandezilor. — Vestul și Estul.

Londra, 28 Iulie.

Ședința a cincea și cea de a șasea au fost hotărâte pentru discuția subiectului anunțat prin acest titlu „Conștiința modernă în legătură cu chestiile de rasă”, împărțit pentru ambele ședințe astfel:

Ședința a cincea (în dimineața zilei de 28 Iulie) probleme cu caracter general, pentru care s'au prezentat următoarele rapoarte: 1) „Principiul fundamental al eticii inter-rasale”; 2) „Rasa Evreiască”; 3) „Conștiința modernă în legătură cu tratarea popoarelor dependente”; 4) „Guvernarea coloniilor și dependentelor”; 5) „Influența misiunilor”; 6) „Munca forțată”; 7) „Traficul în intoxicante și opium.”

Ședința a șasea (după amiază) probleme cu caracter mai special și anume referitoare la Negrii și Indienii Americii.

Ședința de dimineață a fost deschisă sub președinția și prin cuvântul A. Sale Gukwarul de Baroda, după care s'a cetit serisoarea Regelui Belgiei, care răspundea înștiințării că s'a deschis congresul în ziua de 26 cor. urând succes la lucru pentru binele omenimei.

Deschizând discuția Drul Felix Adler constată că sunt persoane care cred că omenirea merge către o unitate sentimentală — dar sunt și mulți care cred că tocmai contrarul are loc în ziua de azi, când omenirea prin tendința ce o dovedește mereu trece printr'unul din cele mai mari pericole (fără g i v a l t!...) Apoi își expune ideile pe care le-a exprimat în memoriul adresat congresului.

În ședința aceasta s'a schimbat ordinea vorbitorilor dându-se precădere raportorilor, așa că după Drul Adler, care a expus chestia în principiu, a urmat „novelistul” Israel Zangwill apărându-și neamul scoțându-i pe Evrei „uniți nu ca o nație, ci în puterea religiei”, persecutați sărmanii pretutindeni, sub diferite forme...

Au urmat apoi ceilalți raportori și au reluat-o din nou apărătorii Evreimii. A fost vorba și despre România, dar deși, se zice că a fost și cineva dela București, nu s'a sculă nimeni să spună ceva!

Ședința de după amiază destinată discuției speciale a condițiilor Negrilor în raport cu celelalte rase și mai ales cu Albi au adus în vigoare lucruri ce se știau de mai înainte, — resfirându-se astfel într'un congres, care poate să însemneze o brazdă nouă trasă prin truda omenescă.

*

Un reprezentant turec preșidează ședința a șaptea în care s'au considerat chestiuni de drept internațional.

Dr. T. A. Wolker profesor de drept internațional la Cambridge începe seria vorbitorilor stabilind marginile discuției acestei ședințe. Arătând că precum prietenia individuală crește prin contact, cunoștința reciprocă, considerația dacă în adevăr face pentru individul în chestie să și apropie cunoștința dacă prietenia aduce vre-un profit mutual, tot astfel și prietenia între neamuri crește în puterea dreptății, a cinstei, a toleranței și a respectului reciproc — vorbitorul accentuează că conflictele au provenit totdeauna din neînțelegere și ignoranță și că ele se pot suprima prin bunăvoință și bunăînțelegere. Astfel se creiază operele mari.

Dr. Schücking profesor la Marburg consideră chestia din punct de vedere mai mărginit juridic, arătând cum dreptul internațional tinde să și întindă tot mai mult jurisdicțiunea.

Dna Malenberg, finlandeză, arată că dacă Finezii nu pot dovedi prin trecutul lor o putere, au dreptul să se încreze viitorului — și poate a mai bine așa. Dar asta nu împiedecă pe Finezi să apeleze la cele mai bune sentimente, la dreptate și frăție pentru a fi ajutați în lupta lor de păstrare națională și de dobândire a libertății.

S'a mai remarcat între vorbitori o doamnă din America, vorbind frumos pentru patria sa care are drept ideal ca toți să muncească la olaltă având în vedere pe fiecare, iar fiecare individ gândindu-se la toți, respectând dreptul și libertatea aproapelui.

Fără ca să se observe strict ordinea zilei s'au auzit și observări că Vestul să și vadă mai întâi de păcatele sale și apoi să dea sfaturi Estului!

Corespondență din Cluj.

Un mort ce trebuie regretat. — Două jubilee.

Intr'un mod foarte trist a păsăsit valea aceasta a plângerilor și frământărilor multe, bunul român Dr. Victor Poruțiu. Nime nu și mai aduce nici nu și-a adus aminte de el, cu ocaziunea morții lui, deși ar fi trebuit căci cine numai a umblat prin Cluj a trebuit să audă despre inima lui mare, caracteru-i firm și despre... punga-i deschisă la toate lipsurile vieții românești de aici.

A fost președintele Casinei române, directorul despărțământului Cluj a Asociației și Societății pentru fond de teatru, etc., în sfârșit a fost încercat, prea mult — după cum se plângea — cu toate titlurile și sarcinile împreunate cu ele, pe cari oficialitatea autorizată de aici nu le ținea demne să le primească, preferindu-le o partidă de „domino”, ori de „ramșli” din Thalia.

Pentru tinerii de aici el a avut o însemnătate deosebită, căci de când s'a desființat Casina română, ne mai putând fi susținută, fie ertatul Dr. Poruțiu a plătit, acum de patru ani, localul în care se află acum, local, care deși nu e tocmai potrivit, totuși a servit, și ar fi putut servi și mai mult, de sanctuar al culturii și creșterii românești a universitarilor de aici.

Când vre-un tânăr lipsit de parale alerga după ajutoare la el, niciodată n'a fost respins, tot asemenea ajutoare și pe meseriașii români de aici.

Uitându-ne în viitor trebuie să constatăm cu durere, că prin moartea lui tinerețea și cauzele ei au pierdut un însemnat ajutor, ba putem zice singurul ajutor ce-l avea aici. Căci singur el a fost aici în Cluj care și-a mai bătut capul și cu bieții „copii ai nimănu”. Pururea a căutat să și păstreze curat caracterul său, pururea a avut în minte idealuri mai mari, decât preocupările zilnice ale gâlcevilor personale. De multe ori amintea că lucră cu dragoste pentru că voiește să și lase averea ca fundațiune tinerilor români. Puțin înainte de tragica lui moarte vorbiam despre Casina română de aici și despre localul ei.

— Trebuie — zise — să căutăm alt local mai potrivit și mai în centru, acesta într'adevăr că merită numele de „stână”. Vre-o doi, trei ani, până ce va zidi Asociațiunea internatul nou, căci atunci vom avea acolo o sală confortabilă, pusă la dispoziție gratis.

— În tot cazul — întimpinați eu — că ar fi bine să concentrăm tinerețea cât mai iute, dar nu gândesci că cu scumpetea aceasta a locuințelor, tinereții își mănca fondurile ce le au adunate, precum și dăruirea lui Stroescu.

— La acele nu e iertat să se atingă — îmi răspunse — ce nu se va ajunge voi împlini eu. ♦

Și ar fi împlinit.

În cele dintii zile ale lui Septemvrie Clujul va fi scena unor serbări jubulare serbate în stilul cel mai mare ce se poate de către confrății noștri maghiari. Anume societatea culturală și economică ardeleană „Emke” își serbează jubileul de 25 ani dela înființarea ei, tot atunci își ține aici în Cluj adunarea sa generală și o altă societate culturală a întregii Ungarii — mai bine a tuturor Ungurilor — vedem că e un prilej a cărui însemnătate merită toate pregătirile mari ce se fac.

Fără de voie mi-au alunecat gândurile la jubileul de cincizeci de ani al Asociației noastre, m'am gândit apoi la concluziunile triste ce am fi siliți să le tragem comparând datele privitoare la activitatea acestor două societăți, ce vor ieși la iveală din prilejul acestor serbări jubulare. E

știut că aceste societăți prin țintele ce urmăresc sunt dușmane de moarte, ori ce neglijență a uneia favorizează interesele celeilalte, așa că vom constata că timpul, cât Asociațiunea noastră a tânjit, „Emke” a înaintat. Va fi serbarea aceasta, cu toate scuzările că societatea aceasta ungurească a avut la dispoziție bugetele statului și toate a-lintările oficianților dela miniștri până la jandarmi, va fi totuși un prilej de occință pentru noi, dar totodată și un moment de reculegere și îndemn spre continuarea și mai departe, tot cu aceeași febrilitate și dragoste a muncei ce o desvoltă Asociațiunea de când sunt în fruntea ei vredniciei stegari tineri ai vieții noastre.

Privitorul.

† Tache Protopopescu.

O scurtă telegramă sosită din străinătatea depărtată, din Lausanne, ne anunță vestea tristă că președintele băncilor populare din România, Tache Protopopescu, senator de Olt și membru fruntaș al partidului național-liberal a încetat din viață.

Prin moartea lui Take Protopopescu, partidul național-liberal primește o crudă lovitură, pierzând pe unul dintre cei mai muncitori și stăruitori membrii ai săi.

Dar nu numai partidul național-liberal din România va resimți golul lăsat în urma dispariției lui. Pierderea aceasta e o pierdere a *ideii naționale* între ai cărei propagatori dezinteresați Tache Protopopescu ocupa loc de frunte.

Vom resimți pierderea aceasta și noi Românii de dincoace pentru cari regretatul fruntaș a păstrat întotdeauna cel mai cald interes...

Ne asociem și noi la doliul general al tuturor celor cari, cunoscând inima românească a acestui Român fruntaș, l-au iubit și cinstit.

Take Protopopescu era de multă vreme suferind și de aproape o lună plecase în Elveția tocmai spre a-și căuta de sănătate.

Foarte cunoscut în București și în toată țara, Take Protopopescu a fost unul dintre cei mai energici și muncitori oameni de care dispunea partidul liberal.

Carierea și-a început-o în magistratură, dar în scurtă vreme a părăsit magistratura pentru a intra în administrația financiară. A fost director al vămile, apoi director al regiei monopolurilor statului și secretar general al ministerului de finanțe.

Făcând politică liberală încă de pe vremea lui Ioan C. Brătianu a fost ales deputat și senator de Olt aproape neconținut dela 1888 până acum.

Priciut în chestiunile economice și financiare, Take Protopopescu a contribuit mult cu luminile sale la întocmirea diferitelor legi votate de parlamentele liberale.

În parlament a ajuns a fi vice-președinte al Camerei, iar în întreprinderile economice, subdirector al creditului rural administrator al societății Letea membru în foarte multe consilii de administrație la societățile particulare.

Anul acesta a înființat „Banca Românească” al cărei director general era.

Înainte de 1907 a publicat mai multe studii

economice semnate „Agricola” prin care denunța camăta dela sate.

De mult timp conducea Banca Oltului din Slatina, pe care o înființase împreună cu decedatul Dr. Stănescu.

Multă vreme Take Protopopescu a condus de fapt ziarul „Voința Națională”, unde scria mai ales asupra chestiunilor economice.

Perfidie autorizată.

— D. Goldiș răspunde. —

După ce ne-a înjurat într'un mod trivial fără păreche în analele presei noastre, autorizatului dlui Goldiș, vine acum să atenueze expresiile brutale, asupra cărora probabil va fi primit vr'o lecție din vr'o parte. Cică generalizarea cu „mișei” și „falsificatori de cambii” este greșită. Cum greșită? Cine a greșit? Noi în interpretarea ei, sau d. Goldiș când a făcut-o? Aceasta nu o spune însă onorabilul d. Goldiș, în perfidia d-sale care miroasă dela distanță. D-sa spune numai că e greșită, ca să încerce publicul cetitor, părând că ar retracta injuriile, susținându-le însă în realitate. Acest procedeu îi face de altfel onoare perfidului nostru director autorizat, care nici când nu s'a desmințit în această privință. Totdeauna a mistificat lucrurile ca să-și poată face mendrele și să-și bată joc de naivitatea cetitorilor lui. Iată o nouă mostră în felul celei de mai sus. Cetitorii noștri au putut vedea, că noi am angajat un corespondent special pentru congresul universal al raselor, încă înainte de ce am fi știut că d. dr. V. Lucaciu va merge acolo. Am și publicat articolele d-lui T. Constantinescu, în cari se face raport pe larg asupra congresului, dar corespondentul nostru se vede că nu a ajuns până la vorbirea părintelui Lucaciu, căci nu ne-a scris până acum nici un rând despre ea. D-sa expune, după cum se poate vedea, pe larg, întreg mersul congresului, mai pe larg decât toate ziarele dela noi din Ungaria, așa că ne putem aștepta că în scurtă vreme va relata cetitorilor noștri și despre vorbirea părintelui Lucaciu, cu „nos genere et sanguine Romani”. — Dar perfidul d. Goldiș trebuie să tragă la îndoială adevărul oricărei stări de lucruri. D. Goldiș trebuie să scrie spre orientarea (!) cetitorilor săi, că noi numai „afirmativ” am avea un corespondent la Londra, în realitate toate corespondențele noastre sunt minciuni. Vedeți tupeul acestui om care se pretinde a fi fruntaș național. Noi nu-i mai aplicăm nici un epitet cu acest prilej. Cetitorii noștri îl vor găsi pe cel mai nimerit.

Dar în același articol cu pricina d. Goldiș mai are câteva rânduri, cari îi caracterizează întreagă mentalitatea lui de om cinic, rău și mistificator. Cică noi nu am adus vorbirea părintelui Lucaciu dela congresul raselor, în schimb am adus „rapoarte chilometrice despre votul de încredere ce i-s'a dat în Oradea-mare vicarului

Mangra, ca să știe publicul românesc cum se întărește poziția trădătorului tot mult în părțile bihorene.”

Mărturisim că nu am mai pomenit stricăciune de suflet mai mare decât aceasta. Trebuie să fii într'adevăr putred în adâncurile tale ca să susții astfel deliruri. Și din actele cele mai lămurite ale unei gazete, din atitudinile cele mai răpicate, să poți scoate astfel de afirmații. Atunci trebuie să fii un om lipsit de cea mai elementară moralitate. Cetitorii și știu doar foarte bine cum am reprobat noi pasul nenorocit al acelor rătăciți au iscălit aderența lui Mangra, știu și ceia că ziare ungurești au scris înainte de noi despre această aderență. Ce rost mai avea să tăcem noi? Dimpotrivă, datorită noastră era să lămurim publicul nostru asupra situației. Dar d. Goldiș, al cărui ziar livid nu poate prinde nimic la ordine zilei, decât injurături corturărești, va să-și scuze neglijența, împroșcând totodată asupra noastră cu noroiu.

Felul acesta de a-și acoperi cimes greșurile este însă atât de primitiv, încât cetitorii noștri pe lângă scârba ce-i va împărtăși se vor grăbi să treacă mai departe. Nu insistăm deci nici noi mai mult deși cu acest prilej am putea să facem psihologia acestor adevărați Tunși ai presei noastre, cari trăiesc numai din minciuni grosolane, din calomnii și însușește încât de multe ori te întrebi: când îți pierde odată răbdarea și-i vei nimici pe totdeauna cu alte mijloace, căci eu voi și argumentul, pe ei nu-i mai împresionează.

Cronică externă.

Restabilirea păcii în Albania. Eri a expus termenul fixat de guvernul Turciei răscolită din Albania pentru a se supune. Deși supunerea nu s'a săvârșit încă în toate ținuturile răscolite și tot mai vin știri despre mici ciocniri între tribulați și trupele turcești, — telegramele din Ionic anunță că tratativele dintre șefii Malisori și guvernul turcesc au avut rezultatul dorit, pacea se va restabili în curînd în Albania și treagă.

Luni a avut loc în Constantinople un consiliu de miniștri la care a luat parte și ministrul de război. Deoarece sosirea lui Abdulah pasă este așteptată pe Vineri sau Sâmbătă, consiliul a decis punctul de vedere al guvernului față de cele 12 condițiuni puse în urmă. Poarta nu va lua decisiuni definitive decât numai după soseala lui Abdulah pasă pe teritoriul insurgentilor. Se asigură că poarta stăruie în deciziunea sa ca numai aceia cari au trebuință de arme pentru ocupațiunea lor să poată purta arme. Poarta este ferm hotărâtă că dacă malisorii nu primesc punctul său de vedere, să-i atace și să-i urmărească chiar peste graniță. Se svonește că ministrul din Cetinje va primi ordinul de a atrage atențiunea Muntenegrului asupra urmărilor nesupuneri malisoriilor.

După o depeșă a valiului din Kosowo, o puternică bandă muntenegreană a încercat în noaptea de 28 Iulie să treacă granița între Takor și Jesero, însă a căzut peste o ascunzătoare a trupelor. Banda a deschis focul însă a trebuit să se retragă după un schimb de focuri de o oră și jumătate.

NETUSIL VINCE | CAȘOVIA-KASSA Fő-utca 80.

Înainte: **KAROL ELISCHER**

export de cărnuri afumate, cârnățării și salam. Serviciu prompt. — Cataloage trimitem gratuit și franco.

Condițiuni de primire

Școala civilă de fete a Asociațiunii și în internatul aceleia.

În clasa I a școlii civile de fete se primesc eleve:

a) care arată prin extras din matricula botezătorilor ori dela forul civil, că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani și

b) dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale sau private), ori apoi dovedesc pe baza unui examen de primire, că sunt bine orientate în materialul de învățământ prescris pentru clasa a IV-a elementară.

În celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc eleve care dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare la școlile de categoria școlii civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V și VI dela școala elementară populară, se pot primi eleve în oricare clasă a școlii civile, ce corespunde vârstei elevei, numai pe baza unui examen de primire, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii, în sensul direcțiunii ministerului regesc-unguresc de cultură și instrucție publică, dto 11 August 1887, Nr. 5000. Examenul de primire este scutit de taxă. Elevele, care se înmatriculează întâi dată la școala noastră, au să producă atestat școlar, extras din matricula botezătorilor ori dela forul civil și certificat de revaccinare.

În cursul complementar (supletor), împreună cu școala civilă de fete a Asociațiunii în sensul art. 6 din statutul de organizare al școlii, se primesc eleve care au absolvat patru clase civile elementare. Se pot primi și eleve care au absolvat cu note bune numai două clase civile, dacă au trecut de 15 ani și sunt împiedecate a absolva cele patru clase civile.

Inscrierile pentru anul școlar 1911/12 se pot face din 1—6 Septembrie 1911 stil nou.

Examenul de corigență se țin în 2 Septembrie 1911 st. n. la 8 ore a. m. cu elevele care s'au anunțat la direcțiune.

În 4 Septembrie 1911 st. n. la 8 ore a. m. se țin examenul de primire, iar în 5 Septembrie se încep prelegerile regulate.

Didactrul e 5 cor. pe lună, iar pentru elevele care se scriu întâi dată la această școală, se plătește încă, odată pentru totdeauna, o taxă de înmatriculare de 4 coroane. Acelaș didactrul e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele care voiesc să fie primite în internat, trebuie să aibă eleve ale școlii civile, sau ale școlii elementare din loc, au să fie anunțate de timpuriu la direcțiunea școlii, înainte de începerea anului școlar, pentru ca să se poată face dispozițiunile necesare.

Taxa internatului e 550 coroane pe an, în care se cuprinde și didactrul, și se plătește înainte, în patru rate. Spesele pentru cărțile de învățământ, pentru materialul de scris, desemnate de mână, le poartă părinții deosebit, împreună și cheltuielile pentru îmbrăcăminte și încălzirea, pentru instrucțiune în forte piano și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiune în forte-piano sunt: pentru o elevă (singură), 2 ore pe săpt., 12 cor. pe lună; pentru două eleve (împreună), 4 ore pe săptămână, 6 cor. pe lună de elevă. Instrucțiunea din limba franceză: 3 cor. pe lună de elevă.

Toate taxele se plătesc direcțiunii școlare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul grădini frumoase lângă parcul orașului și e presărat cu apaduct, baie proprie și lumină electrică, încât oferă cele mai bune condiții igienice.

Elevele din internat, afară de lecții, au în fiecare zi anumite ore de conversație în limba franceză, maghiară și germană după trebuință. Pe lângă aceea ele se prepară și învață lecțiile sub îndrumarea directoarei, a profesoarelor și a guvernantelor.

Elevele, care voiesc să fie primite în internat, trebuie să aducă cu sine: o saltea, un covorel la pat, 4 ștergi, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de copert, 4 ciarșafuri (lintolii, lepedeie), 6 ștergere, 6 serviete, apoi perie de dinți, săpun și 2 piepteni.

Din care sumă 2 cor. pe lună se contează instituției, pentru susținerea forte-pianelor în stare bună.

care rămân proprietatea elevei. Afară de acestea rufele sau albiturile câte 1/2 duzină din fiecare, o haină de vară și una de iarnă, două fuste de lustre (jupon) și două de flanel, ciorapi, batiste (mărumi) câte 1 duzină, 1 umbrelă (cort) și încălțăminte trebuincioasă. În cursul anului vor primi în internat o haină uniformă. Strâns de uniformă se ține: o haină, 2 șurțe în forma unei haine, o pălărie de vară și una de iarnă, care au să se facă aici și care vor costa peste tot 40—60 coroane.

Dela direcțiunea școlii se pot primi prin post: „Statutul de organizare” și „Regulamentul intern” al școlii, „Regulamentul pentru cursul complementar”, „Planul de învățământ” și „Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private, supletorii de emendare”, a 50 bani exemplarul.

Nagyszeben (Sibiu), în Iunie 1911.

Direcțiunea școlii.

INFORMAȚII.

A R A D, 3 August n. 1911.

— **Buletin meteorologic.** Institutul meteorologic anunță o neînsemnată schimbare în temperatură, cu ploi și furtuni sporadice în Răsărit și Miazăzi.

Temperatura la amiază a fost de 25.8° în Budapesta, de 26° Celsius în Arad.

— **Sborurile aviatorului român Aurel Vlaicu.** Din București ni-se anunță: Ingeniosul și îndrăznețul nostru aviator d. inginer Aurel Vlaicu a făcut Marți dimineața și seara câteva sboruri foarte reușite cu noul său aeroplan.

Dimineața a făcut un singur sbor de câteva minute, înconjurând câmpul Cotroceni.

Seara la orele 7 jumătate, a executat în fața unui public numeros două sboruri dintre cele mai reușite.

În primul sbor a luat direcțiunea spre forturi ridicându-se până la înălțimea de 200 metri și ducându-se la o depărtare de peste 5 kilometri. După 10 minute a aterisat în cele mai bune condițiuni.

Al doilea sbor a fost executat în condițiuni și mai bune. Timp de un sfert de oră Vlaicu, la o înălțime de 200 metri, a înconjurat câmpul de trei ori, făcând niște evoluțiuni și virajuri pline de îndemânare.

Publicul și soldații adunați pe câmp au aclamat în mod sgomotos pe primul nostru aviator inventator.

D. Vlaicu era încântat de reușita experiențelor cu noul său aparat.

Se constată că are o viteză mai mare și o stabilitate mult mai sigură ca a primului aparat, azi proprietatea ministerului de război.

Față de reușita experienței, d. Vlaicu are intențiunea să plece cu noul aparat în străinătate spre a participa la unele meținguri de aviațiune.

— **Preoți români în Macedonia.** Din Constantinopole se anunță: O știre a patriarhatului ecumenic spune că trei sate din județul Menlik au primit preoți români și institutori români în urma activității propagandei române.

— **Răsplata păcătosului.** Cetim în „Drapelul”: Dr. V. Damșa, care sub guvernul coaliționist pe neașteptate și spre marea surprindere a celorlalți oficanți a fost numit deadreptul secretar la administrația financiară din Lugoj și apoi a devenit renumit pentru „serviciile patriotice” aduse cu ocazia alegerilor dietale, în urma scârboaselor abuzuri, cari și-le-a permis pe contul meritelor câștigate în contra neamului său, — de vre-o jumătate de an a fost suspendat dela oficiu, iar acum e cassat dela oficiu.

Păcat că e fecior de popă, căci altfel remunerația și ea cinste națională din partea neamului său e binemeritată. Încă un exemplu viu, că Dumnezeu nu bate cu boata pe cei ce își vând neamul.

— **Incendiu în Arad.** În noaptea de Marți spre Miercuri, după miezul nopții, a izbucnit un incendiu în fabrica de trăsuri Hidvégi, care în scurtă vreme a cuprins toate clădirile fabricii. Cum apaductul noaptea e închis în Arad (din cauza căldurilor) stingerea focului a fost anevoioasă.

Intr'un șopron au ars doi servitori, cari au fost surprinși de foc și nu s'au mai putut refugia.

— **Cununie.** D. Dr. Ion Boreia, profesor la școala civilă de fete a Asociației din Sibiu, și dșoara Elena Șandru își anunță cununia.

Felicitările noastre!

— **Logodnă.** D. Solomon Beeșă, ales preot în comuna București, și dșoara Victoria Rîșcutia, din comuna Rîșcutia, și-au răscumpărat anunțurile de logodnă dăruind 10 cor. pe seama bisericii gr.-or. române din București (comitatul Hunedoarei).

— **O nouă invenție a lui Edison.** Ziarele din Londra se ocupă cu o nouă invenție a lui Edison. Este vorba de solidificarea curenților electrici, astfel că în viitor nu mai este nevoie de conducte pentru transmiterea electricității. Electricitatea astfel solidificată se va vinde în tuburi ca cărbunele sau zahărul. Ziarele descriind noua invenție spun că ori cât de mare inventator ar fi Edison, totuși cred că este o imposibilitate.

— **Fapte frumoase.** Din Topasâncraiu (com. Cojoena) i-se scrie „Unirii”:

În Topasâncraiu avem biserică nouă și școală după toată rânduiala. Până mai în anii trecuți n'aveam nici una nici alta.

Pe lângă străduințe îndelungate și jertfe mari aduse din partea preotului, învățătorului și a poporului în 1902 își văd isprăvită marea și frumoasa biserică de piatră. Vlădică n'a sfintit-o, cu toate, că poate e mai frumoasă ca și alte sfintite. Vorbă și mișcare nu s'a făcut de fel, ba mi-se pare ceva înfruntare a primit părintele.

În 16 Iulie 1911 s'a binecuvântat noua școală. E un model de școală. A ridicat-o comuna biserică gr.-cat. cu mari jertfe, căci le mânase apa într'un rînd aproape 10.000 de cărămizi.

Acum amândouă edificiile se ridică — spre lauda părintelui Bochiș, a învățătorului Nic. Pop și a poporului — mărețe în mijlocul satului așezat în fundul văii.

La serbările din prilejul binecuvântării școlii a vorbit părintele Ștefan Roșian — spiritualul seminarului teologie din Blaj — despre beție în legătură cu poruncile bisericesti, arătând cu pildă luminoasă influința rea ce o are beția. Părințele Mihalea a vorbit despre însemnătatea și chemarea școlii în viața poporului nostru.

— **Banda de hoți dela Botoșani.** Din Dorohoi se anunță: Sâmbătă a plecat spre comuna Flămânzi din județul Botoșani, un număr de 25 jandarmi din acest județ, sub comanda dlui sergent major Stoica șeful secției de jandarmi Bersca, spre a forma poteri pentru prinderea bandelor de hoți ce freeventează pădurile din acea localitate.

În urma dispozițiunii luate de d. ministru de interne, la Flămânzi vor fi concentrați jandarmii din mai multe județe. În acest scop se află acolo și d. inspector general al jandarmeriei, care a luat toate măsurile.

Duminecă dimineața o companie din bat. 4 vânători a plecat spre Botoșani în vederea măsurilor ce s'au luat pentru prinderea bandei îndrăznețe a tâlharilor care de aproape o săptămână terorizează populația județelor Botoșani, Iași, Suceava și Neamț.

În legătură cu aceasta, parchetul a fost înștiințat că o patrulă compusă din 4 soldați a fost întâmpinată în apropiere de Botoșani de o bandă de 6 indivizi. Soldații au deschis focul, răbind pe unul.

Bandiții au reușit să se facă nevăzuți.

Din cercetările făcute s'a putut stabili că îndrăzneții tâlhari își au sediul în județul Botoșani și întinse ramificații în toate județele din nordul Moldovei.

— **Accidentul de automobil a unui principe.** Din Berlin se anunță: Luni seara, pe la orele 6.

principelui prusiac August Wilhelm i-s'a întâmplat un accident de automobil care din fericire n'a avut urmări grave.

Principele împreună cu aghiotantul său venea cu automobilul dela Postdam la Berlin. La încrucișarea străzii Friedrichstrasse cu Bleibtreustrasse automobilul unui particular s'a izbit de automobilul principelui cu atâta putere încât acesta din urmă a fost complect distrus. Celălalt automobil și-a continuat drumul fără să se intereseze de soarta principelui și a aghiotantului său. Pompierii au ridicat rămășițele automobilului distrus, iar principele August Wilhelm și-a continuat drumul cu un taximetru.

— **Apașii din București.** Am vorbit pe larg despre devastarea locului circ. 23 de poliție din București.

O bandă de vre-o 20 de haimanale în frunte cu frații Păun după ce avusesse o încăierare cu o altă ceată dușmană a intrat în localul circumscripției unde a devastat tot ce le-a stat în cale.

Cu toate eforturile comisariului Teodoru și a subalternilor săi Păun, a rănit pe Ciobănoiu, unul din căpeteniile bandei rivale și l-a bătut îngrozitor.

Dându-se alarma a sosit un pluton de jandarmi pedestri, însă totul era prea târziu căci devastatorii reușiseră să fugă.

În urma cercetărilor făcute de poliție și de jandarmi, devastatorii au fost prinși.

Au fost arestați frații Niță Păun Adam, Mielu Adam, Păun Adam, tatăl lor și C. Nicolescu Nicolae zis și Alexandru, fost condamnat în neenumărate rânduri.

Devastatorii au fost înaintați parchetului.

— **Intrunire colegială.** „Colegii cu cari am terminat cursul teologic din Blaj în anul 1906 sunt invitați să vină la intrunirea colegială ce va avea loc în 28 Aug. a. e. la 1 oară p. m.

Locul convenirei: seminariul teologic, unde să vorbim statorni toate amănuntele. La revedere cu bine! Blaj, 1 August 1911. Aurel Mareu preot, Aurel Gajia prof., Iuliu Busoiu vrect. sem., Simion Gocan prof.

— **D. Aurel P. Bănuț la Tinea.** Primim următoarea întimpinare: În Nrul 163 din 2/15 Iulie al „Tribunei” d. „S.” a publicat un raport despre serata declamatorică-teatrală aranjată în Tinea, în ziua Nașterii lui Ioan Botezătorul (ziua de 6 Iulie n.), fără să descrie însă mai pe larg cum și cu al căror sprijin moral și material a succed pe neașteptate serata declamatorică-teatrală a dlui P. Bănuț în Tinea.

E drept că Tinea n'a fost luat în turneul artistic publicat deja cu luni de zile înainte în ziare, dar — bine a zis d. „S.”, cauza era teama că nu

va fi public, care să asculte pe artiștii noștri.

Că am fost foarte mulți, peste așteptare de mulți, e adevărat, dar să fi venit cu trupa dlui Bănuț și din Orade (afară de d. Firu cu dna) din Arad și Chișineu (nici unul) nu pot crede celor publicate.

Fără a abuza de paciența On. public cititor rog pe d. „S.” pentru ce nu au fost luați în considerare și publicat și aceea împrejurare că fără concursul dlor preoți, învățători și plugari, toată serata declamatorică-teatrală ar fi rămas fără reușită.

Luând în conziderare că seara la casă au intrat 450 coroane — și dacă On. preoțime, învățătorime și plugărima din jur nu luau parte, oare suma aceea se putea încasa?

Ca să pot da un tablou exact despre încurgerea taxelor de intrare, voi înșira urătoarele:

Au fost 27 preoți, și 10 învățători, toți cu familiile, socotind cu 5 cor. familia face: 165 cor., ba au fost cei mai mulți cari au și suprasolvit.

Am așteptat un raport exact despre toată petrecerea. Nu trebuia exhisă preoțimea, învățătorimea și plugărima, ci dat publicității toți câți au luat parte.

După concert și teatru a urmat dansul. Dar mai ales am o mică observare, că la astfel de intruniri, intelectualii noștri din Tinea să nu fie așa de măreți și să desconsider preoțimea, învățătorimea și plugărima, ci poftescă stie cu ei de vorbă, căci credeți-mă On. Red. că dacă preoțimea, învățătorimea și plugărima nu lua parte toată cauza era moartă.

Noi știm aprecia pe artiștii noștri, dar poftim dela dnii intelectuali din Tinea mai multă atențiune.

Petigd. la 31 Iulie n. 1911. Cu stimă G. Chereșiu. preot.

— **Concertul tenorului Nicu Corfescu în Băile Herculane.** Ni-se serie: În mijlocul unui public cosmopolit, muzical, și ales, a avut loc în seara de Marți 1 August n. în Kursalonul băilor Herculane concertul distinsului nostru tenorist de operă *Nicu Corfescu*.

Intreaga asistență care a admirat frumșea și volumul vocii împreună cu o interpretatiune desăvârșită artistică au sărbătorit pe marele artist cu aplauze nesfârșite. În afară de ariile de operă *Tosca, Lohengrin, Rigoletto, Ebra, Matinate, Ninnon*, etc., doimele noastre au vibrat într'un mod strălucit în marele și elegantul Kursalon din loc. D. Corfescu era într'o dispoziție admirabilă, iar publicul nu se sătura ascultându-l și deși programul se terminase nu voia să plece, astfel că a trebuit să mai repete 2 numere. Dsa a fost invitat ca oaspe la trupa din loc și va cânta în limba italiană în operele *Trubadur* și *Cavaleria Rusticana*.

— Dar nu, nu e cu puțință, își zise ea, prea sunt urită!

— Ceaiul este servit, prințul e gata să iasă din odaia sa, se auzi vocea cameristei.

L.

Prințul Vasile și fiul său erau deja în salon și stăteau de vorbă cu mica prințesă și cu d-soara Bourienne.

Când intră prințesa Maria cu pasul ei greoi, bărbații și d-soara Bourienne se ridicară în picioare, și mica prințesă, arătând-o musafirilor, rosti:

— Iată Maria.

Prințul Vasile veni cel dintâi într'u intimpinarea ei, și se înclină deasupra mânei ei. Apoi se apropie de ea Anatol. Ea simți o mână catifelată strângându-i-o pe a ei cu putere, și ea abea atinse cu buzele fruntea lui albă pe cari frumoasele bucle de păr erau prinse cu pomadă. Când, în sfârșit, ridică ochii la el, ea fu izbită de frumșea lui.

Anatol cu degetul cel gros trecut sub nasturele tunicei, își arătă peptul boltit și umerii trași înăuntru, și cu capul dat ușor pe spate, el privea fără o vorbă pe prințesa Maria, legănându-se grațios pe un picior. Tânărul n'avea spiritul viu, nici scilpitor, în schimb însă avea o calitate foarte prețioasă în societate: liniștea și siguranța.

Gratie micii prințese, conversația era animată:

— Azi cel puțin vei fi numai al nostru, scumpe prințe, făcu ea, nu ea la seratele Anetei de unde te eșchivai întotdeauna.

— Ah! dar d-voastră cel puțin nu-mi veți vorbi de politică, ea Aneta? făcu prințul imitând vocea d-soarei Scherer.

— Și d-ta, de ce n'ai fost nici odată la Aneta? îl întrebă prințesa pe Anatol. Ah! știu, știu, adăogă ea clipind din ochi — cunosc aventurile d-tale din Paris.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
În fața palatului administrativ (comitatului)

Mișcare culturală și socială

— Petreceri, concerte. —

13 August

Mureș-Uioara: Petrecere de vară în „Salul Erarial” din Mureș-Uioara. Începutul la orele 8 scara.

În aceeași zi la ceasurile 10, înainte de prânz, adunarea despărțământului IV Mureș-Uioara „Asociațiunii” în Căptălanul-de-Mureș. În orele 5 după prânz, adunarea filialei fondului teatru în Mureș-Uioara, sala cea mare a „Salului Erarial”.

Mihalt: Concert urmat de danț în edificiul școlii gr. ort. române din Mihalt. La concert va cânta corul absolvenților de teologie din biu. Începutul la orele 8 scara.

ECONOMIE.

Contrabandă de vite dela granița româno-ungară. Secretarul societății agricole ungare P. Jeszenszki a plecat Duminecă la Brașov pentru a studia contrabanda devite ce se face peste marea granița românească.

Ministrul agriculturii și cel de finanțe au decis să organizeze grăniceri pentru combaterea contrabandei.

În scopul acesta se va forma o secție specială care își va termina lucrările până la jumătatea lunii Octomvrie.

Secretarul Jeszenszki va vizita treptat comitatul Hunedoara, Făgăraș, Brașov și Sibiu și apoi va convoca pe crescătorii de vite la o conferință la Predeal, pentru ca împreună cu ei să stabilească măsurile de apărare.

Poșta Administrației.

Petru Cațavei Nădpatak. Am primit 14 abon. până la 1/X 1911.

Andrei Fizeșian Pesac. Am primit 7 abon. până la 1 Octomvrie 1911.

Leon Tolstol.

75

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Nu, lăsați-mă, murmură prințesa Maria, și vocea ei avu un accent de suferință care potoli ciripitul lor.

Ele văzură ochii ei mari și frumoși, plini de lacrimi și de gândire, privindu-le cu atâta rugămintă, încât pricepură că ar fi fost crud să mai stăruiască.

— Cel puțin, schimbăți peptenătura, zise mica prințesă.

— Lăsați-mă, mi-e tot una, răspunse Maria reținându-se cu greu să nu isbucnească în plâns.

Dsoara Bourienne și prințesa Andrei fură nevoite să își mărturisească, că prințesa nu fusese nici odată mai urită; era prea târziu însă ca să își mai schimbe toaleta.

— O să îți faci altă peptenătură, nu este așa? mai zise mica prințesă, dar cum nu primi nici un răspuns, eși din odaie cu d-soara Bourienne.

Tânără fată nu ascultă de sfatul cumnatei sale; ea nu își schimbă nici rochia, nici peptenătura, și nu mai aruncă nici o privire în oglindă. Ea rămase pe scaun, gânditoare, cu brațele și cu pleoapele plecate.

Deodată se gândi la viitorul ei sot, și i-se păru că vede un copil frumos în brațele ei, pe bărbatul ei lângă dânsa, și avea impresia că-l privește cu duioșie.

— Dar Hipolyt nu ți-a povestit, zise prințul Vasile luând mâna prințesei ca pentru a o împiedeca să fugi, că era îndrăgostit foc de această drăguță prințesă, și că ea l ținea riguros la distanță? Nu este prințesă Mario, făcu el, că cumnata d-tale e măritată cu un alt prinț?

D-soara Bourienne auzind că se vorbește de prințesă, nu întârzie de a își aduna amintirile. Ea își permise să îl întrebe pe Anatol cât timp stătuse la Paris și ce impresii culesese pe acolo. Anatol răspundea cu plăcere și îi povestea toate amănuntele tinerei fete și o privea zămbind.

De îndată ce o zărise pe drăguța Bourienne Anatol hotărise în sine că în cuibul acesta depărtat își găsea o distracție.

— E nostimă domnișoara asta de companie, zise el. Sper că după căsătoria noastră prințesa Maria va lua cu dânsa.

În vremea asta bătrînul prinț se îmbrăca înec în cabinetul său, gândindu-se la evenimentele și la Sosirea oaspeților săi il năcăjea.

Când intră în salon cu pasul său hotărît, el fu prins toată lumea cu privirea sa vioaie și băgându-se seamă toaleta micii prințese, panglicile d-soarei Bourienne, peptenătura ridicolă a prințesei Maria, zăcă betele lui Anatol și ale Bouriennei și izolarea lui Anatol din conversația generală.

El se îndreptă spre prințul Vasile.

— Ei bine, bună ziua, bună ziua, sunt mulțumit că te văd.

— *Pour voir un ami cher, sept verstes ne font pas un détour*, rosti cu siguranță și cu familiaritate prințul Vasile.

(Va urma.)

A apărut și se găsește de vânzare la **Librăria Tribuna**:

Constanța Marina Moscu. Ada Lazu. Nuvele 2 cor. X 10 fil. porto.

H. de Balzac. Amorul mascat sau nesocotinte tericire à 30 fil. X 5 fil. porto.

Charles Lane Poor. Sistemul solar. Vol. I. Luna, mântul și soarele à 30 fil. X 5 fil. porto.

Bălăilor și Tămăița. 15 povești alese à 50 fil. + 5 fil. porto

Constantin Golescu. Insemnare a călătorii mele în anul 1824, 1825, 1826. Ediție populară 100 fil. + 10 fil. porto.

Guy de Maupassant. Dolofana traducere de Mândru 30 fil. + 5 fil. porto.

N. Iorga: Oameni cari au fost. Amintiri și memorări. Un mare volum de 500 pagini. Preț 3 cor. plus 30 f. porto. (Recomandat plus 10 f. porto.)

Iustin Cl. Juga. Cântece și plângeri 6 compoziții românești pentru voce și piano. Ediția II. Cor. 2 plus 10 fil. porto, recomandată

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1918.

BEISZ MIKSA

fabrică de MOBILE

in **Oradea-mare-Nagyvárad**
Calea Rákoczi-ut No 14.
(Lângă Apolo).

GRUBER DEZSO

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fézl«

Noutăți în pălării de domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole.

Prețuri solide!

Serviciu conștiințios!

Se caută
candidat de avocat
practică. — A se adresa avocatului:
Kozma Antal, Körösbökény (Aradm)

Casa de cumpărat
Vârșet, cu prețul dela 2000 până la 5000 coroane. Doritorii să se adreseze lui
Jivu Miu,
Vârșet (Versec) Fonó-u. 13.

„AJUTORUL“

societate pe acții în Șeica-mare.

Convocare.

Domnii acționari ai societății pe acții »Ajutorul« se invită prin aceasta, conform §-lui 16 din statute la

adunarea generală extraordinară

ce se va ținea în Șeica-mare, în 20 August st. n. a. c. la 3 ore d. a. în locul institutului.

OBIECTELE:

1. Deschiderea adunării și alegerea a doi bărbați de încredere.
2. Urcarea capitalului societar cu 200.000 coroane.
3. Eventuale propuneri.

Șeica-mare, la 30 Iulie 1911.

Diracțiunea.

Un candidat de avocat

cu praxă, află aplicare în cancelaria subscrisului cu 15 August a. c. pe lângă condițiuni favorabile.

Dr. Ioan Maior,
advocat
Iliia-Murășului (Marosillye).

»DEGANIN« contra gândacilor!

Bucurate doamnă dragă!

că în curând nu vei mai avea gândaci (șvabi) în bucătărie, deoarece firma românească

F. A. DEGAN, din Fiume

(Postafiók Nr. 163)

a inventat un prav nou »DEGANIN« care e cel mai bun și pe toți îi omoară. Costă 1 kgr. numai 3 coroane. Mai puțin de un jumătate kilogram nu se trimite. Porto costă 72 fil., iar banii se trimit înainte (anticipative) la firma susnumită. Dacă comanzi 4 kgr. de cafea atunci cere și un kgr. »DEGANIN« căci 5 kilograme se trimit franco. In Fiume toți vorbesc de pravul »DEGANIN« căci l'au probat cu mare rezultat. Cere gratis și prețurent românesc pentru cafea bună!

»DEGANIN« cu mare efect!

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 66 litru. Rizling — 68. Roșu — 74.

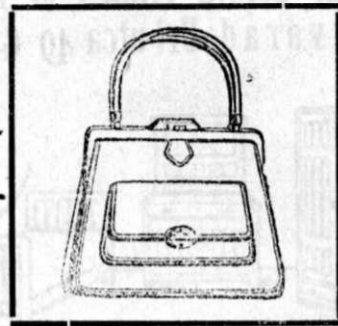
Vinuri noi: Carbenet alb K — 98 litru. Șiller K — 52. Rizling K — 54. Rizling și Ruje amestecat K — 50 litru.

Rachie de treve (comină) K 1.60 litru. Rachie de drojdii 2:30, Rachie de treve (comină) specialitate K 2.10 litru.

Vinul și rachiea să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie Vase dau împrumut pe timp de două luni Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
 propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Geante moderne pentru dame (Ridikül)

precum și portmoneuri, portofolii și portțigarete în diferite calități dela cele mai simple până la cele mai fine, se pot cumpăra pelângă prețur moderate și serviciu conștiințios la:

György Gergely

primul atelier de obiecte din piele de lux
Marosvásárhely. Piața Széchenyi-té.

Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu
Hermannsplatz 8, etagiul I.
Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Horváth Béni

mehanic
Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

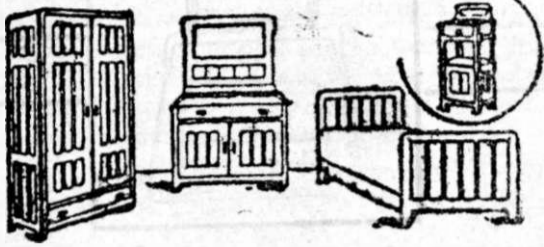
Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat de nou, unde primește comande și **reparații de lucruri** ce aparțin în branșe precum mașini de cusut, de sorls, biciclete și gramofone etc. Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

PÁLSÁNDOR

timplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (casa Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât
nol cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri,
aranjamente complete pentru școli, biserici,
locuințe, biurouri etc. din material bun și
uscat după model sau din combinație proprie. și
Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.
— Telefon pentru oraș și comitat nr. 629. —

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic,
broderie, și institut pentru spălatul rufelor
cu abur, în ALBA-IULIA - Gyulafehérvár.
Széchenyi-u. (lingă biserica călug).

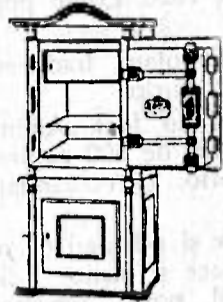
Primește curățiri lucioase și fine, curățire
de trusouri, albituri de desupt, de masă și
de pat, perdele și ori-ce lucruri din
bransa aceasta cu prețuri foarte moderate.
Curățire și vopsitorie chimică de tot-felul
de haine pentru bărbați și femei, pardesii
fără a le desface, apoi materii de mobile,
perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller
BUDAPEST

Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozit
orășenesc și biroul: V. Széchenyi-u.

Liferanții ministerului de agricultură, de
honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere
contra focului și spargătorilor,
casse pancarte pentru păstrarea
documentelor.

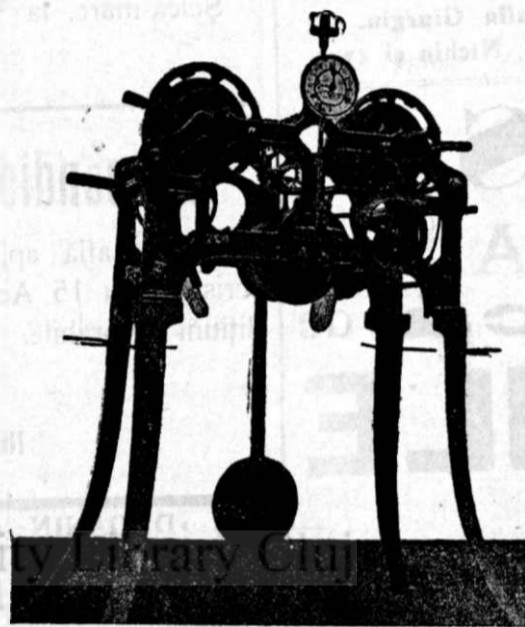
Catalog gratuit și franco.

Fabrica de tâmplărie

instalată cu putere de mașini a lui
Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szászváros) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie
(mășerie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie.
La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, mobile
pentru camere de locuit, birouri, instalații pentru băcării,
farmacii, mobilere pentru biserici și școli, din lemn bun
și uscat, pelângă prețuri convenabile. Planuri și modele se
trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Fabrică de ceasornice
trice și ceasornice de
gr. Thorotzkai és
Rozgonyi és Lendv

Budapest, VII, Sziv

Pregătește

ciasuri pentru

din material de seamă cu
precisată, în orice mărime.

Ciasuri principale și
electrice, ciasuri verticale
pentru școli și fabrici.

Ciasuri pentru castele, case
și terase și jocul dangă
ciopote. — Primește reparatur
cum și prefacerea ciasurilor
ciasuri de turn cu salt de

Cea mai mare și mai
fabrică de ciasuri electrice și
din Ungaria.

Ciasornicarii permanenți
lei și furnisorii căilor ferate
fabricilor de tutun și casei de

Premiat la expoziția gener.
medalie de aur și la expoziția
industriale din țară cu diploma de

STEIN MIKLÓS

— fabrică de tăiat pile —

Oradea-mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comer-
cianților atelierul său de tăiat
pile bine aranjat, unde se pregătesc
pile mici și mari din oțel vărsat
de prima calitate etc. Primește spre
scobire pile mici și mari vechi cu
prețuri ieftine.

Friederich Schintzel

fabrică de mizeluri, salamă și cârnați

Nagyszeben — Hermanns

Jungerwald-Strasse Nro

Își recomandă diferitele speci-
tăți de cârnați de cea mai
calitate, șunci, salamă, parise,
cârnăței de hrean și Frankfurt,
caș de ficat, sarfaldă, etc. Să-
nină albă și pipărată, unso-
curată de porc. — Liste de pre-
țuri gratuit. Vânzătorii primesc
rabat. Comandele din provincie
se efectuează prompt, atât la ex-
pediția cu poșta cât și cu trenul.

— Atelierul de fotografariat a lui —

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

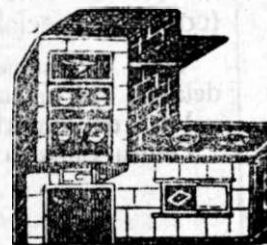
Aici se fac și se măresc cele mai frumoase foto-
grafii, deasemenea acvarele, picturi în olei,
specialități în pânze ori mătase, cari prin spă-
lare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă
n'o confundați, Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás
király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. —
Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

CARL GÜRTLER

lăcătuș artistic și pentru edificii

SIBIU Str. Elisabeta 26

se recomandă la toate lucrările ce se țin de specialitate mai ales
LA ZIDIRI NOI.

Lucrări ornamentice, precum peatră grilaj,
grilaj la morminte și galerii, se pregătesc
conform gustului în modul cel mai succes.
Paratonere și montarea lor. Instalațiuni
de apeducte, closete, baie, introducere
electrică executate cu măiestrie.

Reparaturi se primesc. Mare magazin
de căminuri perpetue în diferite mărimi.

Carl Gürtler junior

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

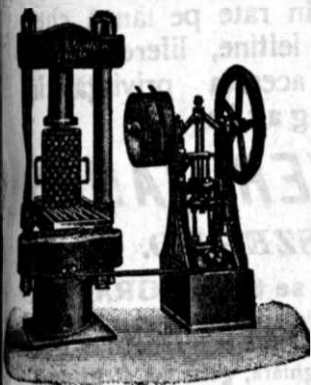
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mânate cu apă.

Piue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melișat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

zkovits Gerson, Budapesta, IX.,

Strada Tompa No 14.

lapuri de gheață

la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efectuează prompt și cu prețuri convenabile.

Specialitățile cosmetice ale lui Dr. Odor Béla, farmacist

se află în farmacia »Steaua de aur«

Aiud — Nagyenyed, Fótér, (cott. Alba inferioară).

Cremă de Aiud pentru folos de noapte. Mijloc indispensabil pentru albirea și moierea pielii; nu conține nici un ingredient dăunător de mercuriu. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Cremă de Aiud pentru folos — peste zi; deosebit de moale pelea, nu-i unsuroasă și se aplică foarte bine pudra. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Lichid pentru moierea și al-

bierea mânilor dă pielii un alb de culoarea marmoru-ului. O sticlă 1 cor. 10 fil.

Crema din cremă de Aiud este admirabil cu 1 cor. 20 fil.

Praf de Aiud în trei culori. O cutie 1 cor. 20 fil.

Praf pentru spălarea

capului oprește căderea părului și formează mătreața, întărește și ajută la creșterea părului. O cutie 1 cor. 80 fil.

Ulei de plante din Ardeal.

este din frunzele și rădăcinile buruianelor de leac, dă părului un lustru și îl face moale. Prețul unei cutii 1 cor. 70 fileri.

Bay-Rum Samphoo pentru cultivarea părului și a pielii. O sticlă 2 cor.

Praf Sampoo pentru spălarea părului și ținerea curată a pielii, mai ales la femei. Un pachet 25 fil. 10 pachete 2 cor.

Hair-Reneiver (lapte pentru regenerarea părului) părul cărunț își recapătă culoarea originală. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Apă aromatică pentru gură și păstrarea și curățirea dinților. O sticlă 70 fileri.

Apa de gură Formosan pentru desinficierea gurei și a dinților. O sticlă 1 cor. 80 fileri.

Praf pentru dinți Hydrosan mijloc de mână întâi pentru albirea dinților și desinficierea gurei. O cutie 1 cor. 20 fileri.

Picături pentru dinți veritabile americane. O sticlă 60 fileri.

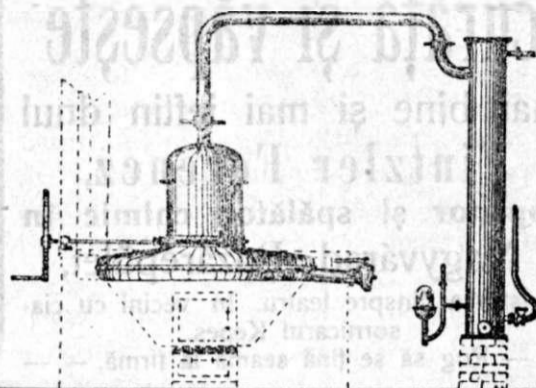
Lichid de brad (Espirt de Bois) pentru parfumarea camerilor și desinficierea apartamentelor bolnavilor. O sticlă 1 cor. 30 fil. Tub pentru imprăștierea acestuia 50 fil.

Schuster Hans, hărăgar

Szászváros, Korház-utca.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, liquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Tot felul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi etc. Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit.

Primește montarea și repararea fântânelor artificiale pe lângă prețuri moderate. Comandele se execută prompt.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în Timișoara-Fabrik, Andrassy-ut No 22. și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Iși recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui, etc., fabricație proprie în executare de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, lăferează — mai ieftin ca orice concurență. — Recomandându-se on. public roagă cercetarea binevoitoarelor comande:

Cornel Tunner, măiestru de sculptură în piatră.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József, Kolozsvár.

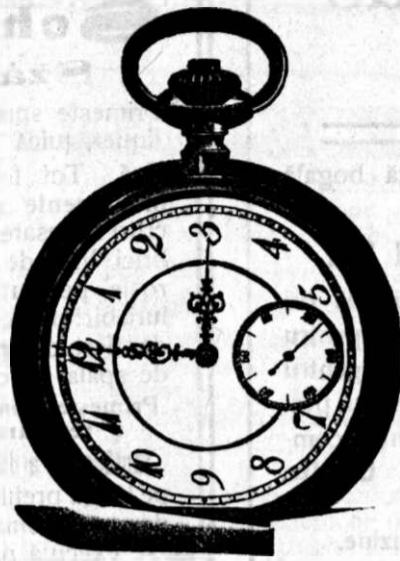
Abonați „TRIBUNA POPORULUI” cea mai bună și mai ieftină foaie populară.

Haine bărbătești și femeiești,
întregi sau desfăcute, draperii
și perdele de dantelă, haine de
piele, odăjdii, acop. de altare le

curăță și văpsește

mai bine și mai ieftin dnul
Fintzler Ferencz,
vopsitor și spălător chimic în
Nagyvárad, Bazárépület,
In latura dinspre teatru. In vecini cu cia-
sornicarul Kepes.

— Rog să se țină seamă la firmă. —

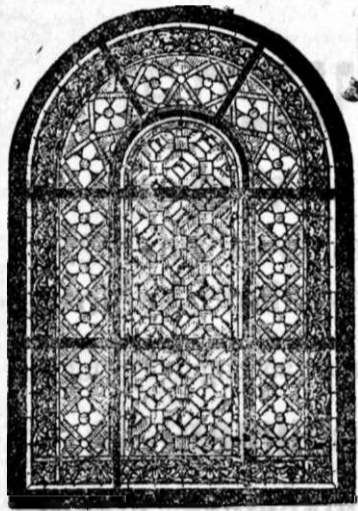

Cele mai bune
orologioare
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericeale
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în
întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED:

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.
Notez că numai acela vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Telefon 66—82.

FISCHER TESTVÉREK

Iustritori de sticlă și fabricanți de oglinzi
pictură specială pentru geamuri de biserică
BUDAPEST, VIII., Koszoru-utca Nr. 27.

Pregătim ireprosabil oglinzi, plăci,
dulapuri și apărătoare pentru uși
Primim execuția conștiințioasă a
oricăror lucrări din acest ram, apoi
colorarea în sticlă ori mozaic a ge-
murilor de biserică, dormitoare. su-
fragerii, saloane, portale și porticuri

← Mare depozit de sticlă în plăci. →

Comandele atât din loc
cât și din provincie se fac
cu multă conștiințioșitate.

Catalog ilustrat la do-
rință se trimite gratuit.

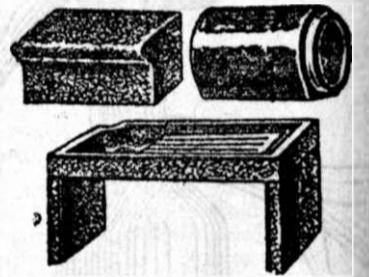

Feivel Lipót utódai
Budapest, IX., Ipar-utca No 4.

Fabrică de bănci pen-
tru școală, aranjamente
pentru birouri, acce-
sorii de gimnastică etc.

Edificare ieftină!

Intrece ori-care edificare
din alt material. Sistemul
meu e brevetat Nr. S—5546.
Se face prin prepararea în
mod propriu al betonului,
ori alte materii.

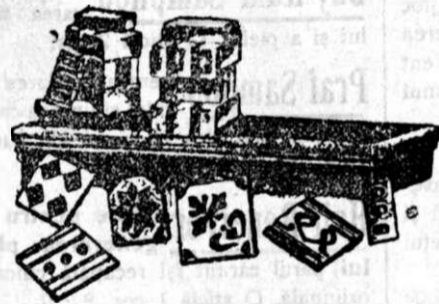

Primesc totfelul de edi-
ficări, locuințe, case de în-
chiriat, edificii economice
și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, în-
grădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș fa-
cement, învălitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de
cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case,
streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips,
var stins ș. a. — Prețuri curente trimit gratuit.

Josif Simics

întreprindere de edificare cu beton, fa-
bricant de obiecte de cement și pierte.

Nr. telefonului:
246.

(Casa proprie)
LUGOȘ,
Str. Buziaș 37.

Biroul special de antreprisă pentru instalații sanitare a inginerului

PONTET SÁNDOR

Maros-Vásárhely str. Eötvös
Nr. 4. ≡
No telefonului 242

Proiectează și primește:

instalații de apeducte, canalizări ca-
lorifere centrale, ventilatoare și
mașini cu apă, gaz și spirt.